

با بدست و بر کمال من پرورد اثر تنگ است و شوکت سے قسم از منی مگر من جسم دارد و در تنگ
 تو خلق قلم یا توست و شقایق نوسے لزاله شقایق محفت آن یا تحریف شقایق صحیح آن
 چنانچه در بعضی القاع استوار و دو کے سے شقایق غالبہ کون است و نسبت غالبہ بوسے و شکوفہ غالبہ
 بوسیت و نسبت غالبہ کون و مع الکاف التازی شک بانفتح مراد و تشبہہ و با لفظ افان
 در و درون مستعمل ملاحظہ سے بخوارنگے تا یافتہ شکے و کہ در پیش بود جزو لایفکے و شکار با بد دست
 کہ تصد گشتن آدمی و حیوانے را در عورت شکار نام است و گاہ یعنی شکار کرده شدہ و حیرتے کہ شکار کردنش
 مطلوبیے نیز ایہ سخن کاشے سے جز کہ ترکان او جدیدم کفتم و در عمدہ دشت یک شکار نزار و بدستے
 دوم بالفظ زدن و کردن و شدن مستعمل ابو طالب کلیم سے بدستہ است از و در جهان صیت قدر نشن
 چون یک ضد یک از و شکارے کند کہ ار و از و ز شکار و دشمن شکار و ز شکار شکار جان شکار
 دشمن شکار کی سے کردند زہ بوست بر اندام شہیدان و فرکان کے دشمن شکار است بہ بینہ
 کہ بدستہ شکار کہ حضرت سبح شکاری شخص شکار کنندہ و جاہل شکار شدہ طالب ہے سے بیکان ترا
 رغبت دل و چون سبزه ترخورد شکارے و در بی اول افار ہی شاپور سے اسے شوخ شکارے کہ
 بفرانک تو صدیم و آہستہ ترک ران کہ شکار است دل با و طار و جہ سے درون خانہ بود چون زمین
 سوارے تو و زان شکار نسوزد چرا شکارے تو و خراب شیراز سے دلم رسیدہ شد و غافل من در پیش
 کہ آن شکارے رکشہ راجہ پیش آمد و دیرے کہ بر شکاری اندازند ملاقاتے نکو سے کین گشادہ
 زہر سوزہ را حکم انداز و ماسکارے توفیق بر شکار آمد و طہوری سے زہی کزیدہ شکاری کہ بر جگر دارد و
 شکارے ز کمان خانہ کے ابرو دیت و در مجاز شخص رام و مطیع و غلوب را گویند سالک نیردی سے
 نو بہار آمد کہ عالم را شکار خود کند و از طرادت مریج سینل دام بر صحرانشیدہ و صاحب سے غریب از جمل
 شہباز را بایندہ تراست و شوخ چشمے کہ شکار من دل خستہ شدہ است و فان آرزو سے اکنون شکار
 آن ترہ کردی شیخ شہر و شہباز ما کو تر با ہو کفہ است و اسے تر الا ان حرم جان من و جان شما و
 کان جفا پیشہ صنم بہر شکار آمدہ است و در بقیاس قاسم گونا بادے سے تائب مردان رخ از
 کا زار و بہر ان نہا شدہ غیر از شکار و ابو طالب کلیم سے شکار گاہ معانیت کنج خلوت من و زہ
 کمان شکارم کند وحدت من و شکار خانہ و شکارستان و شکار گاہ و شکار فکن و شکار انداز و شکار
 معروف بسین در لفظ سلجان کہ شد مرزا صاحب سے چشم بہ دور ز فرکان شکار اندازت و کہ بر
 آہو سے حرم حق طہیدن دارے و در برفون از ان زلف شکار انداز میجویم و جو کتا خم کفون
 بیک از شہباز میجویم و طالب ہے سے مکڑ و صید کہ شہ زمین شکارستان و شکار کنڈ یا سے
 عوالہ بریم و کلیم سے عزیزک آہ شکار فکنت بیک جو بود و کہ از نہار کے بر نشان نمی آید و شکار
 گاہ معانیت کنج خلوت من و زہ کمان شکارم کند وحدت من و قسمت مازین سلفستان و خرفہا

نیت و دانشک تلمیح نیکو و محبت و اطمینان و سخاوت از اسم یعنی فاعل و مصدر برود اید بر سر
 دانش و سخاوت از دل از چشم میاید تو سے آید و سحر و جادو و شوق فراک تو سے آید و
 نظری سے نوک خار نیت از خون سخاوت کے سخن نیت و آتے بود آن سخاوت فکری ازین صورا
 گزشت و سخاوت قرعہ و سخاوت جرکہ و بچین صفت جرکہ نو سے از سخاوت کہ مردم بسیار دست یکدیگر
 گرفته بجزیرا احاطہ نمایند در وقت نهد ہتاجوری گویند حضرت شیخ سے و اندر طرف جو صفت جرکہ در میان
 صیاد بستان زوال ماجہ دید و اند و ابو طالب کلیم سے پس از صیہ و ابا بہ ام عطا پشہنتاہ عالم عطا سخا
 زد ہے بیایم تو جہ نمود کہ بچیر گاہ شہنشاہ بود و در ان صیہ کہ شاہ گیتے فرود ہے بصد فکری گرم
 چار روز و چنان خوش نشین گشت نقش سخاوت کہ یکروز شانشہ کا مکار و بزم تفکے کہ شد فاصیلا
 سے زحاجقوان زمان و چل اور کتہ از دست خویش و بہر یک بفلکند یکبار نہیں و ہزارو کے
 یاد در ہر کار و بدوشہ قرعہ بر بنیان سخاوت و سخاوت بالکسر جا کہ و با لفظ سنن سئل سخاوتستان
 از عالم زستان سخاوت شکوہ بالکسر کل کردن دگر دلال اکتیر از صفات اوست و با لفظ کردن و زدن
 در سخن و در سخن و در دن مستل صاحب سے نزان بفلک شکوہ ز بید و قصاب و از شہنشاہ شہ
 این سنگ صدا برد و مرزا صاحب از ناز و عتاب او نثارم شکوہ و ہر خاصیت از ابرو سے
 او بر صین مراد و جزب آن غزل است این کہ نقد میدر کفت و از او چه شکوہ کم عالم بر این نیت و
 مرزا رفتہ و نیکو سے لیکہ اشب شکوہ از لفظ سنن کرد و ام و بچیر گاہ از دو دم بزبان بچیر
 ملا فوسے زرد سے قصہ کہ تراست بر کوشش سہ ایم این نو و شکوہ از کج خلقی دوران زلم بر بی
 زرد سے و نشانے نگو سے کاری کن کہ با دوزخام زگر فورم و بزم سخاوت نو بہر کسی کہ بر فورم
 سے شکوہ انداز کے شکوہ ناند ابو طالب کلیم سے نیت کستی و در خبر حتم و کم یا فتم و عاشق سے
 شکوہ اشہری سے دورا و سخاوت من و شکوہ مند و سخاوت کتیر و سخاوت بختہ و شکوہ بردار
 و شکوہ انوشی و شکوہ سخن تزیب یعنی ہم بیدل سے سخن لبیان شکوہ سخن غفلت جواب نیت
 تا فرا و نوسی کا طرہ است در یادیم ما و موزنوت سے مطلق خبر شکر عطا سے و نا دار تو نیت و
 نمونہ ہائے امرای شکوہ خوب مراد و صاحب سے اسما ز اول بسوز در سخاوت بستان و
 دایہ بستان است از طرفی کہ بستان بگردد و ساکت شکوہ بردار نہ زجر راہ بیانشہ و کہ اول منزل
 یوسف و بن رہ جاہ بیانشہ و انور سے سے اور تراکی کفت کین بکتر از ارجح کن و تا از غلام
 شود جنین سخاوت کتیر سے و حاجی باقر شیراز سے سے کتیر ترک در پیشی سخاوت بزم بگردد
 بفرش از مکاتات اہل اکیلا شایہ وہ و شکر با لغم سبب اس دشمن و نا کفن منہ را بہر نیت
 و با لفظ کردن و کفن و کد کردن و دشمن سئل شیخ شیراز سے کہ امن شکر این نیت کہ از م
 کہ نور مردم آزار سے کد از م و خواجہ شیراز سے شرح احوال نوابی بر عجایب و قرینت و

و قریب به نبد و یارب کی تواند کرد شکر این هم + و نفع آن با صفا تا غرضی از آن نماند و شکر
 حق + نهرات بعد و یک قربان ندارد + صاحبی بخوان قدسی از شب اول تا شکر من از او آنچه نخواست
 سبب صد پیکان چشمید و دست از افغان بر توست + شکر بردار و شکر گذار صاحبی بر سر خار
 زبان شکر پردازنده است + محل بسط همانا در میان آمده + شکر نغمین و تخفیف دریم و انبیا
 بالشفیه معروف سکر بضم سین مبطو قشع کاف مشدود معرب آن و نیز کنایه از لب مشرقی و بوسه
 ساکب نیردی سے بخورم خون که ترا دایه بر بیکرود + میدد بشیر و زعل تو شکر میگرد + خواج بشیر از
 بد کنینش ایام رخ چه باشد اگر + یک شکر ز تو دهنه بیاید + طوطی از خطش را که برود شکر ز تو
 طرب نار طویان می نویسم + و نام زنی که خسرو بر دیز بزم شیرین در عهد آورده بود محفل کاشی
 لبش با بین در تبسم چه پرستی + که شیرین چه کرد است و شکر چه گفت + دورفته بنی زین جماع
 نیت آمده و با صطلاح اطباء عصاره بنایت تل لعلی تجویف که بعد از طبع منقذ گردد از اثر حسب
 مراتب با هاست مثلاً بر کباب تصفیه است شکر اگر تا مدت درجه آن در قارعه شکر میخ بود چون
 بار دیگر طبع داده و صاف کرده در ظرفی ریخته که در دوا جدا کرده سیلها نماند چون طبع دیگر داده
 در قالب صوبه ریخته فانی گویند و اگر در طبع ثالث باشد تا نود و هشتاد و هشتاد و هشتاد و هشتاد
 در قالب مستطیل متساوی الطرفین ریخته مسمی کرد و بقلم چون طبع دیگر داده در همیشه ریخته موسوم شود
 نبات قرانیه چون با آب طبع داده با کعبه بسیار بریم زنده تا منقذ گردد بر سیاه کشنده بفاصله خراکی در شب
 تسبیح کنند چون در طبع ثالث بقدر عشر او شیر تازه اضافه نموده بچوشانند تا منقذ گردد نام نهاده شود
 بطرز دوا که قسم صلب کند مکرر مخصوص این قسم دانسته اند که در فی تحفه المؤمنین در باب نزار صفات است
 ما لفظ تو شیه ن و غاییدن و خوردن و شکستن و بین مستعمل شکر و قند شکستن شیرین سخن کردن فانی
 معنی بشینه هم از ساقی مجلس + هر چند که پیش شکر و قند شکستم + شکر و شیر کردن کنایه از دهن
 بکار بردن مثل آب در شیر کردن لیکن فانی از استخوانیت شکر و شیر بوان و شکر و شیر کردن کنایه
 از کمال احتیاط بلکه نزار صاحبی از آنم که عمل او شکر خنده باز شد + در شکر از غنچه نزار شکر
 زیت + محفل کاشی سے بود تزییم از خلاص برودم کو اراتر + که من در شیر چای آب از خانی شکر
 کردم + خواج بشیر از سه زماز و عینه شاهد این شیرین کارها شکر شکست و کوفت ربات زده + صاحب
 میوانیم از شیرش با تو بود + اندک مهاب و کناز شکر و شیر کند + ز خلق خوش شکر و شیر سخن با جا
 زردی سخن نکلن تکلام الف را به شکر خام شکر خالص یا نوعی از شکر که در عرف متعارف است
 که با ندر گویند و آن ترجمه شکر خام است بخوانچه در لفظ خام که شفت شکر سفید فارسی زبانان میگویند
 آنرا شکر ترے گویند خان آرزو در لفظ این لفظ بطرز بهام کار دست بسته که اندوه از
 از خیالت آب می گردد ام + از لب دست شکر زیت + شکر اورد شکر خای و شکر شکن

شکر
 شکر

و شکر چربین بنی دوم در لفظ تفقد و در شہادت تریوسہ گذشت حافظہ سے شکر شکن شوند بر طویان
 ہندہ + زین قنبر بار سے کہ بہ نکالہ میرود + صاحب سے سخن چوبال و بر طویان شود سکر + زاہد سے
 علی اب شکر شکنش + سید حسن غزنوی سے عرصہ جان خیرے خاطر تو + مجمع طویان شکر چین + میر
 نرے سے شہ غار فر حور چین و رضوان + درین مجلس کہ بار و شکر چین + شکر خانہ و شکر زار
 و شکرستان و شکر خیز تزیب بنیے ہم صاحب سے من و صرے کہ شکر خیز بود خاک آنجا + کوزہ
 شہدہ شود حظل افلاک آنجا + دل مقیہ لشکر زار بوس نیت مرا + رشتہ عرض بیامچو کس نیت مرا + صاحب
 آئے سے لب علت کہ غریب دلم کم دارد + صد شکر زار در انوش تسم درد + خواہد صغے سے
 دارند و در شکرستان تو طویان + چون شکر نکشت خیر چین + مولوی منوی سے کہے کو در شکر خانہ
 شکر نوشد بہ پیانہ + بین سرکاسے نہ سالہ باید کرد فرسندے + شکر فرودش و شکر نشان و
 شکر بار سرف اول در لفظ تفقد کہ شنت سے نہ ارہ کننا سے خاک صاحب انقدر شکر + نی کاک
 نواز جاے شکر بار است می دلم + تا کردید است از خط تک وقت آن دہان + بر سوزان محل شکر
 بخراہ دلم + بکے حسبہ اسم کام لب از شیرینش + نقل نوان کرد کفار شکر بار ترا +
 شکر کر حل سے سید حسن غزنوی سے خلق تو کلمہ شکر و زبان شکر است + شکر بوش چیرے
 کہ اورا شکر پشیدہ ہشتہ صاحب سے باز بر چشم خندہ ہم آنوش کردہ + باوام تخی را بہ شکر
 برش کردہ + شکر اندا بجز سے کہ شکر در ان اندودہ ہشتہ سے زہر غمی نیت طور سے بجام +
 کام از شد شکر اندا چہ خط + شکر آیزا میوز شکر شکر آوزہ حافظہ سے ترا بہ شکر آیزو خواہے
 کہ جود + کہ استین بکریان عالم افشانے + شکر کبر درین بیت بر خسرو نصیحت کفن بزرگ امید
 خسرو در ذاق شیرین و صحت از نشیدن کے بارہ نوشن شیرین کہ سے مشورہ طرہ شیرین شکر کبر +
 و اگر کبر سے تحت از خوشن کبر + ظاہر تعریف است و صبح شکن کبر نیون بعد الکاف قائل
 شکر دان و شکر حرف و شکر لب شیرین لب و کہے کہ باب جا کہ تولد شدہ باشند
 شیخ شیراز سے شکر لب چو نے نے اونی + کہ دہا بر شش چو نے سرفے + بابا فغانے سے
 شکر بیان بہ در اند بر کلاہ تو کوش + جہ لطف واد خدا لعل نوشند ترا + طور سے سے بہ تہا کے
 عالم حرف تلخی + شکر عرفان درین سودا سازند + شکر عرفان طیب شور تجان + نگاه تلخ
 شان زہر دورے + شکر کماع کنایہ از کہے کہ اعازہ فخر او بنایت شیرین و خوش اندہ بہو جانچہ
 شکر سوار کہے کہ حرکات و سکنات اد بنایت شیرین و خوش آئندہ بود سنای سے در در و زدن
 شکر مای + در کو سے زدن شکر سوار + شکر خواب کنایہ از خواب خوش آئندہ ایسی سے نمی
 شدہ باز چشمش از شکر خواب + کردیدار خود میدرد خواب + اقا شمس صفا ہنے صبر تخلص
 نمی کو سے فی خندے چہ شدہ این شہر ہا + تسم و شکر خواب است ہندار سے ازان بہا + صاحب

حساب سے بھفل شکا بن خواب شیرین تلخ میا زو ۴ شکر خوبے کبیر برود کفرش بر باد اوارم
 شکر خند و شکر خندہ بہ تشدید و تخفیف تبسم و خند و شکر بان برق و صبح از تشبہات از دست تنہا
 سے زاستخوانم شد سمنہ طوطی اندہ شک ہا ۴ این سیان شکر زار از برق شکر خند گیت ۴ حساب
 سے جهان ز صبح شکر خندہ نور روشن شد ۴ کہ دیدہ است شکر بقدر سفید شود ۴ میکند چرخ شکر شیر
 خندہ حساب ۴ لب مخمورہ خمیازہ اگر باز کم ۴ در کہ خندہ شیرین داشتہ باشد خوجہ نظامی و ر
 تریف و ختر کید ہندی سے شکر خندہ است چون شکر ۴ بطیفت و خوشی و سبب و شیرین و زرد
 شکرک نام بیوہ ملاحظہ اور فردوسیہ آورده شکرک کہ نیر سے اذرنیت شاعر است تا خام است
 در شیرینے پختہ کار است شکر چچ کا قند سے کہ در و شکر و مثال آن چہ میر خسرو سے کا قند خام
 بود شکر چچ ۴ کا قند پختہ بود منے چچ ۴ شکر بادام زردا ۴ سے خشک کرد و دانہ بر آوردہ را گویند
 کہ تر بادام بجای دانہ در میان آن کہ داشتہ باشند و بادام خشک شدہ و بادام قند سے اگنا یا ز لب
 چشم مشوق نیز باشد شکر آب شکر و شیر و آب گدختہ ملاشانے لکڑی سے از کجواب تلخ
 کہ مقصود ماوت است ۴ در جام در دستے شکر آب نیکنی ۴ شربت سے بادہ نوشان بہ در خاک
 ہم می حسینہ ۴ باعث ہفت چہ بان شکر است مرا ۴ دکن یا زرخش و کہ درت کہ در میان و دان
 واقع شود این را در عرف حال شکر بجی گویند کلیم سے غیر از لب کجوت تو ساتی لشندیم ۴ جانے
 کہ میان می و ساغ شکر است ۴ سالک تر دینے سے جہ ذوق جاشنے درد عاقبت جورا ۴
 بشیرم شکر است مفل بہ جورا ۴ شفای سے افادہ میان کل و مبل شکر ہے ۴ آن است
 ہانا کہ لکڑی اور آمد ۴ طالب ہے سے از دور سے کلشن غضم حفظ طال است ۴ در نہ شکر ہے
 بکل و یا ستم نیست ۴ مددیش دلا ہر سے با بر سفت اگر شکر ہے رود حسن ۴ موم سے ناپوش
 از شکر ت در گد از باد ۴ میر خسرو سے کے ساتی می لڑ تو جان کشت خراب ۴ مار لکش از بر سے
 کجیام شراب ۴ جانم لبب آذر نم آن بادہ مصل ۴ پیش آر کہ تا جان نسیم اندہ شکر آب ۴ ظہور کی
 سے رہا سے دل از تو چچ و تابے وارو ۴ داغ و جرم ناز و عتابے وارو ۴ آئیرش زہر دکام
 چون اول غیت ۴ خندے است کہ ہم شکر ہے وارو ۴ شکر بای تنگ ابو البرکات مینر
 در بحر اکو سے لشکر دست خوبشرا بدعا ۴ از خدا خواستہ است شکر با ۴ جیر حسن و ہوی
 سے کن می نیکنے با وقت گفتن ۴ ز تنگے دیانت شد شکر بای ۴ میر خسرو در تریف گفت سے
 باشن چار و کند رے گفت ۴ ز لب پر شاہ شکر ہے کشت ۴ دیدن خواست پیش از
 خورد رضوان بہر نظارہ ۴ و سے حوران یا بوسی شکر با کردہ رضوان را ۴ سخنوار جو کم و صفت
 لفظ شیرینیت ۴ قلم شکر با کردہ غایت ز قار ۴ شکر ریز شکر سے کہ بر عود و دانہ
 کشتہ جہ آن شکر بطریق تفویل و شگون شکر دطاویب است حکیم زار سے سے شکر نیز عود

چون گم و بیارم و شیبانش بصدناز + طالب کلیم سے استخوان من قامت برما شیرین کند + زمان شکر بر
 زمان لپا سے تمدان ویدہ ام + کنایہ از گفتار نرم و شیرین و آواز خوش و گویندگی مطربان خواجہ جمال الدین
 سلمان سے مطربان تو جو بر بود شکر ریز کنند + روح را متوسط شود و لب شیرین + و مرد بندہ گو سے
 شیرین سخن و قنادر و عدل کے ذکر و شاد کے دین را گاہ بطرف طرب مضاف کنند و انرا شکر ریز
 طرب ہم گویند خاقانی سے و شکر ریز طرب برعد واران زمان + از پے کا بن بہا کا بیان فشانہ
 اند + و شکر ریز شکر خوش کہ کردن را به صبح + بچو پستہ نیر و خون آلود و خندان ویدہ اند + و ام
 شیرینے شکر ریزی مثکہ و نیز کنایہ از گفتار نرم و شیرین شکر رگ و شکر برہ و شکر بزرگ و
 شکر بزرہ بضم موحده و فتح را سے پہلو و قبل مجر و شکر قلم شکر پارہ کہ از شکر سازند و بعضے گویند
 سنبر سے قندی کہ با میوہ اپزند حکیم نزاری سے بچو گک در بدر بدر بوزہ + خواندہ خزیرہ + شکر بوزہ
 یاد بوسہ منہ خوان خوردنے کہ بود + تفاوتے ز شکر رتہ تا شکر بوسہ + نطقے سے شکر بوزہ
 بانوک دندان براز + شکر خواہہ را کردہ دندان دراز + شکر ننگ سٹھنے کہ در داہ رفتن سے اجملہ
 شکر کے کہ مشقے بنارے سے شود زیاد کج و درست نیشکر لکن + بچلو ہے قدش چون رسید شکر ننگ
 است + شکر چشم نمونہ نظیری سے لب دادہ فشرے شکر چشم + پس نزع شکر گران ہبادہ +
 شکر وحت از عالم شیرین پس زلالی سے شکر وحتی ز ایکیزین بر + سرنیے باکر چون پر شکر در + شکر
 ننگ نوسے از ننگ سمنج دان از فحالت ہم میا شد نیت سے خندہ را از دہش تاب سے بچے بود +
 این کل از نچو شکر ننگ برون می آید + میر خسرو سے مشابیل از مرگشت در نیمہ فتنہ + از ان کلام کرد
 ننگ شکر ننگ است + شکر ننگ شکر ہے سفید کہ چون آن را بسایند در موضعی کہ خون می آید +
 بریزند خون را باز در دو ظاہر شکر ننگ است کہ باز سے زیر الجرح خورند شکر زخمہ کنایہ از تیرنے
 کہ بہ نشاندہ سدی سے ہیرفت بر باد چون نفس مطرب + زیر شکر زخمہ جاننا سے شیرین + نطقی
 چون زکمان تیر شکر زخمہ رحمت + زہر زہر زغالہ خوش گریخت + شکر شیر نوعی از شیر لطیف و شیرین
 و خوش ننگ نوسے سے شکر پر کلام از و جیکہ نبات + زمین کیر و بقال ہم بہ نزع سماق + دگر
 بغرض کشم در طویلہ شیبہ نظم + خورم زخمہ سپان دودہ تبرہ حق + شکر کی نام رنگے سمنج
 و بعضے گویند رنگی کہ از دہش بسیار کم ہشد و قدری بایل بسرنی بود برخی برانند کہ نوعیت از رنگہا سے
 آدمی در آن سفید بایل بزدو سے کم است نفس تاثیر سے تنگ کرد است سے حوصلہ زمان ننگ شکر + از
 سبب نشاندہ آن ہوش و رنگ شکر کی + خواجہ جمال الدین سلمان سے کہ یافت آن قصہ شکر کی بقامت سے
 کہ دودخت ان علی خرقہ بر قد زہر + شد مزاج ہم از سئل حالت کشین + کشت رنگ شکر از لعل
 بانگ شکر کی + شکر خندان خداوند کہ چہ معنی دارد و شیخ نظامی سے ہمان نارستان با لا جویر + زین
 برنگ شکر خورہ شیر + و اغلب کہ این بیت از ان آیات نرودہ کا نہ سکند نامہ است کہ میر خسرو

که چرخ روان را در شرح خود از مملکت شکرده اند شکر می و شکرین یعنی شیرین سے در نظر آید شکرین
 از شکر شکر به کلک صائب از حدیث شکرین آید را به انشاک شکر می در شکر شکرین شکرین
 روح از حلاوت که اثر ابروی ناطقت خرمند شکست حاصل بالبعد شکستن و با لفظ آن دو جان
 در کلدن • در درون • در آستین • در داون • و خوردن • و کشیدن • و باییدن • بستل سوزا بیدل
 سے سلامت متمم در و یک طرفے جاہم را • میٹھے می کند تجربہ اگر بالہ شکست من • بیغز خورشکست
 ز دولت نیکند • از سایہ عاجہ برود ہر استخوان • محمد قلعے سلیم سے بچشم کہ ان زلف تابدار
 شکست • خوردہ است سیاحتی یک سوار شکست • قاسم مشہدی سے شکست از دور بادشاہ
 بخورم ورنہ • تن من بر حصیر نظر شیرے در میان بود • طہرے سے خورم شکست اگر سبب
 بر بیای نیت • بخورد در ایم آورد کے نیت • مرزا جلال اسپر سے بروردہ ام نبالہ و چیدہ ام باہ
 ز برین شکست زلف بر نشان کہ بخورد • تیر سید او تو بخوردل نامشند • آسکتے نہ سے قند بجائیند
 طالب آٹے سے نم کہ دادہ مرادست روزگار شکست • یک ایک سبب دارم وزیر شکست •
 خواجہ شیراز سے بجز خاطر باکوش کین کلاہ نہ • با شکست کہ در آفسر شہنشاہ آورد • سلمان سادہ
 سے ماہ رخاں فلک با تو مقابل شدند • مہر جہالت کند بر مر رخشاں شکست • طالب سلیم سے سیاہ
 نغزات را در نہر میت شتخ می ہفت • شکست اقا در دل با جو بر کردید مرکانت • بر کمانے
 دلم زبان صفت ترکان دانہ • کہ با سلام شکستے ترک آمدہ است • و معنی آواز شکست مجاہدست
 حکیم شفا سے بہت دل شکنے عاجز کہ ہر قسم • شکست ہمیشہ خاطر کوش سے آید • شکستن
 عبارت است از رسم جانشین کردن لازم دستے ہر دو آردہ جنانچہ درین شعر حکیم انوری سے
 از آب تفت بہت تو لشکر و خان • در سنگ جذب ہمت تو رکشد بخار • و معنی اول جنانچہ درین
 بیت نظامی سے مراد با تو در با بستن بناو • شکن باو اما شکن بناو • دکا سے یعنی خرم شدن
 بطورے کہ از ہم جدا نشود نیز آید چون شکن دامن در استین و نامہ دیگران کہ گنایہ از زمین شکنج بہت
 در ایشان مشون کردن چون شکن زلف و غیران شیخ فیضی قاضی سے ہر سے ہر شکن
 دست چمن از تفریبستہ • خواجہ شیراز سے جو شکست صبا زلف غمرافتاش • ہر شکست
 کہ پوست تازہ شہد جانش • شیخ عطار سے جو عارث ابن سخن لہینہ شکست • در نین سا
 خوردان زبان مست • و ہفتہ بے داغ شدن حکم ز کالی سے شہ عزیزین جو زلف بہت
 دل و دیش تبار بار پوست • با فرقانے سے کہ در بیکانان میگردے • بہرجان آشنا
 شکنے • و در کردن و باز گردانیدن شیخ نظامی سے بس انکہ قلم عطار شکست • کہ ای قلم را
 کبر و بہت • و خوردن و جاویدن چون ان شکن دانستاشکن سے بارہ از خبر سے ہر بار
 خوردن واد ہر کے در جو میر نمبانے سے خطی کل است تکلیف طیف یک سبت • نام او شکنی

شکسته چنان اود + وزایل کردن و شدن چون خوار شکستن + و توبه شکستن + و پیمان شکستن + و زهر شکستن + و درد
 شکستن + و زنگ شکستن سیف الدین سفرنکی سے بچو خوارست درد تو که نگرود + جرگه گران خوارای
 شکر آب شکست + و همچنین شکستن چشم و کوفش کنایه از زایل شدن بنیای دشمنی است حسین ثنای سے
 و صفت عصای حاجب قهرت نیلیم + تا کوفش از شیندن لغتاً شکند + و تواند که درین شعر محمول
 بر حقیقت باشد و در اوز عصاره آن صائب سے ترسم زگر چشم گهر بار شکند + این کاسه کدای
 ویدار شکند + و معنی دریدن چون معده شکستن پتیر فار پاسبی سے حاضر بخوان کمرنت کے شود غلغ
 کاتجاش از معده ماہر شکند + دینے سکار کردن دین قریب یعنی حقیقتی است حکیم انوری سے
 مشکن اگر جان کشم پیش عمت خدمتی + شیر سخا سے آهوسے لاغر شکست + و معنی از عین
 خیا نچه درین شعر که ہم از دست سے بود می دور قوت زبلی نمار چشم برار لودی مشهور
 شکند + و شکستن کار و بازار سے رونقی و کسادی کار و بازار محمد قلی سلیم کے شکست کار دل
 من از دست کاینه را + خدا جو چشم باز چهره تو دور کند + محتشم کاشانی سے زہی طبعان حسنت
 شکست کار باعث + ظهورت بر زوال عقل دعوی کے در من باعث + شکستن خبر سے در خبر سے
 شد کردن و شدن خبری و خبری سے چون ناله در گلوداره در جگر دستہ و گلوداره و در دل و جگر و شک
 در دیدہ روبرو کمان سے در دل زلف بر شکن بار صفت + بسیار آرزو که زینت زبون شکست +
 باقر کاشانی سے رقی و شکست از دور سے تو + در دیدہ ام شک در سینہ ام + حسین ثنای
 سے از نہ سپر سپر کدشت + بر تیر که در کمان شکست + دکان دارم کہ بی کور لفظ از شد شکستن یعنی
 انداختن کے بر تیر سے کہ از کمان خود انداختم بر رو سپر و پتیر تقدیر این مصرع بندہ کے و فرست
 و دریم خبر حاجب سے شد است سینہ من بچو تیغ جو بردار + ز بسکه آہ شکستہ است در جگر ماہرا +
 ظہور سے در سینہ شکستن آہ بر شکل نیت + بچارہ کے گرا بہ در دیدہ شکست + شکستن قیمت
 کم شدن قیمت طاقم مشہد سے زنا پسند سے مردم عزیز خوشترم + بود کہ سنے ما از شکست
 قیمت ما + دازین تعلقہ شیخ لفظ سے جان معلوم سے شود کہ اطلاق شکستن بجا گستن نیز شیخ است
 سے جو شب عقد خورشید درم شکست + عقیقہ در آمد نفس را بہ است + بہ بروزہ بوسحا قشیش
 داد + سخن مین کہ در بسکافان نثار + و همچنین ازین شعر محمد قلی میل سے گذشت گراہ سلسلہ زلف
 اوجھا + دیوانہ از کجا شد و ز بجز چون شکست + درین تقدیر اعتراض عزیزان برین مصرعہ مشہور
 تو بر ز بجز باشد این بوا خواہ شکست + از قلت تبع بود و جناب سراج المحققین میفرمایند کہ در اشعار
 بیکے از استادان شکستن کل یعنی چین کل دیدہ شدہ و این غریب است شکست تو بچو پیمان و
 و شکستہ بیان شکستہ دل استعارہ مشہور است سے بچو دل خود شکستہ بیان + یا بازار کار
 خود پیمان + شکستن بنا + خواجہ صفت سے سبیل تم تو بدل اباد من گذشت + بر سوناسے

ناسه خانه صبر و سکون شکست + شکسته جناب شیراز که قفقین میفرمایند که لفظ شکسته را در عرف
 بر آن چیز اطلاق کردند هم در دست کوفته ای که کسری داشته باشد هر چند اجزای آن با فعل متفرق باشند
 بخلاف خود که درین صورت تفرق با فعل لازم است پس در شکست و خود تظاهر در تنه حاصل شد
 نفاصه سے شکسته جان کشته ام بلکه خورده که ابا دیم را بهر باد برود و میوان گفت که شکسته
 از وقت هم اطلاق میکنند که آن شے قطع باشد ^{فکانه} کمان شده باشد بخلاف خود که وقتی اطلاق تو کرد
 که مانند دقین باریک شود یا مانند سره سوده کرده باشد در آب و در تنق و غلیح چون باز شکسته
 کلز شکسته و نخت شکسته و شک شکسته و حرف لکت دار چون سخن شکسته و کفار شکسته و
 اقر شکسته سے ناز شکست زبان باشد سخن شکسته سخن شکسته بر آید ز شکی و نهش + با تو گاش
 سے برون کردم دیا فاش شکسته + برون زخم ز کله از شکسته + بسودا غمت سودا غم +
 جو باز زگان باز شکسته + از آن دست نیکو نمایه + لب شیرین و کفار شکسته + صاحب سے
 رویت زلف بر چین تسخیر ملک دل کرد + فوجی چنین که کرد است شکسته + طابائی سے
 مهرش ز مشرق دل من میکند طلوع + ز زمین کرست طلوع و نخت شکسته + نخت شکسته کنایه از
 نخت مبارک و نخت درین مادی است برین استر آبادی سے شکسته کار دل آکنده ز بام + کز پاس
 شکسته است بزک شکسته + سلیم سے نزدیک شد که ناخن شوقم بستون + با دار زیزه زینت فرهاد
 شکسته + علی فرادانی سے رونق بهر زنگار کوی تو شکست + هر چون آینه از بر تو روئے تو
 شکست + دست شکسته + پاشکسته + دل شکسته شکسته بل شکسته باز و حقیقت است شکسته بنا
 آنکه شکسته زانجا و در جر خاطر او کند بر خرد و سایه بهر تو شکسته بنا + ذیل عفو تو برده پوش
 گناه + شکسته زبان و زبان شکسته آنکه زبان فصیح ندارد یا آنکه لکت داشته باشد بر خرد سے
 من کیم نه دے شکسته زبان + کین دیکر کم جو بے ادبان + صاحب سے خرد زینت خانه دل
 با تک الامان + هر جا که من شکسته زبان گفتگو کنم + شکسته لبته کنایه از جز محقر و خود ای سلیم سے کز ذوق
 سخن سلیم دارم + دارم شکسته لبته چند + تا نثر سے دست لبته کرد شکست ز بدم + این
 بس است عرفان شکسته لبته من + ابو طالب کلیم سے شکسته با لم و جادویم بر لبته + شکسته
 لبته من خوش نموده در نظرش + شکسته جد ز اسما محبوب است شکسته لبته در کار مارک
 در مقامی که کسی از عداوت اندک اخطالی در کار کسی کند و این از اهل زبان به تخنیر پرستند شکسته لبته
 شخصی که علاج اعضای شکسته که شفیع اثر سے بر چند رویایی و با شوئی مخور + روز سے ز دست نخت کنان
 چون شکسته بند + محمد قلی سلیم سے اگر بوزن آزرده مدعی عجب نیست + ز رویای رد می شکسته بند
 نباشد + می کلز تک باشد تک لبته + شکسته بند و با شکسته + شکل با نفع نیست و صورت
 اشکال معربا لفظ با فتن و کشیدن و کردن و نهادن بسنن ابو طالب کلیم سے مارا هم فتنه مارک

بیداد نوشتہ آرزو کہ ابرو کے تیان شکل گمان یافت ، یک شہرت آب خوش بہ جمع کس خورد ،
 مارج شکل زلف بر آب بردان کشید ، ماطرا و تریف مصوران خنداو سے بیوہ از شکل آہ کشید ،
 زونالہ چون شکار سے وید ، میر مزے سے بند و کم و سجدہ کند زلف سیماش ، چون از لب و
 انشت کند شکل چلیبا ، زلفش صفت چون دل تر سا سیراد ، در پیش چلیبا ز عجب سجدہ تر سا ،
 رنے الدین نیشاپوری سے ہے حسن بستہ بر قوت رنگ انخوان ، ایزد نہادہ و شکر ت شکل ناروان
 سر لانا کاتے سے قضا ز مریع آفاق قطع زندان خوشت ، کہ شکل ابرو سے سادے قبال دس نہاد ،
 شکل عروس و شکل مامونی و شکل طاری بکسر کا مہلہ رک نام شکلے خاص در علم نہ سہ ثابت سے جو علم
 نہ سہ حسن قبول دریا بد ، کہند شکل طاری بہل شکل عروس ، شکم ترجمہ بطن و کو سے تورا از نسبت
 اوست چرخسرو و تریف خزہ سے کوے شکم بستہ زوج کان شدہ ، کوئی بکے بنے دجو کاش
 وہ ، شیخ شیراز سے نور شکم و مہم تاقین ، صحبت برہ وز با یافتن ، شکم خوار و شکم خوارہ کنایا ز
 بسیار خوار سخت گر سہ لادار سے ، جو تر میں کرم فلک بد کل دہن بکشو ، فراموش نہ پید شد
 این شکم خور سے ، جمال الدین سلمان سے ہے کریمے کہ ہمہ وقت ز خوان کرمت ، ہمدہ از شکم خوارہ
 ہائے دارو ، شکم پرست ، و شکم پرورد ، شکم بندہ ، منہ و نیز مردم خوشخوار ، چاکر سے ماہد کہ تھا
 بطعام ناز پس ماندہ از سفرہ اکتفا نماید و خدمت کند شیخ شیراز سے ، ذکر نور پاکیزہ دار و خوش ، شکم
 سہ خوشندون پرورش ، مزا صاحب سے بوالہوس از ان لب شیرین نظر بر تائمت این
 شکم پرورد کے نقل مہا بخورد ، میر خسرو سے شکم پرست ز غنیمت ددر کا سین را ، بہت توبرہ
 جو ز نور زیتام ، کلیم سے از فقر وفا سے برد آلود دنیا ، فیضی کہ شکم بندہ ز ماہ رمضان یافت
 شکم پرورد کہ لک سہ آن در ریش برداز کہ شت شکم از شقیعے کہ شکم کلا سے داشتہ باشد
 کہ آزاد عرف نہ تو نملہ خوانند طہور سے تشریف قبل سے بیند ز شبیلہ مستبر ، فلک بود
 اردین شکم دار تر نہ شکم خاریدین کتابہ از ہمانہ کردن و قدر اند لعیان انوری سے مردم از شتر سے
 قدرہ چمن ، خود سعادت جرائع دارد ، کان بکے زاہد سرودہ دلیت ، از ہمہ کار ہا شکم خارد ،
 شکم از غزا بردون میں مہلہ وزای تازی چون نادیدہ کہندہ شکمی بر خوان منعی حاضر شود حریقان از زاہ
 طرافت گویند شش کہ شکم از غزا بر آوردینے سیر خور شکم از غزا سے طعمہ خوب و شیرین کہ مدہ ہجر
 ندیدہ بر آوردینے کاشے در چو کاشان سے چشم بر مرک بکہ گردانند ، کہ شکم از غزا بردون آرنہ ،
 اشرف سے اندرین چار شہنہ سوری ، شکمی از غزا بردون آور ، محسن تاثیر سے زاہد دل از سیاہ
 شیدو یا بہار ، یکبار چہین شکمے از غزا بر آرد ، شکم رو سہمال ماطرا و زمرہ طے آوردہ از غزا بہ
 بکہ در اطلاق ضرر بدست و با گردیدہ از طبیب دوران علاج شکم و خود را بر سیدہ شکم بارہ دور
 طب اسپرول کہ تبار سے بدر فطونا خوانند شرف الدین پیام سے زاہد خلوب نفس بارہ خوش است

خوش است + در دست هر دو حرم بچاره خوش است + در شیخ بر طبیب نماید زود + گفتا که برود ترا
 باز خوش است + شکم چار پهلو کردن و شکم ناف سفره کردن گنای باز بر خوردن این بین سه حرم
 اگر چه بود علت جوع بکلی + چار پهلو کند از خوان نوال تو شکم + بر پهلوی شیراز سے در عجم و کول سے
 رو سے چون در مصاف سفره کند + شکم خوشی ناف سفره کند + شکم برادن بر نشدن شکم بسبب
 آیتنی خیر سے ہونے سے شکم برادہ کلک مرابسان و دوت + کہ شدز لطفہ بر حفس یعنی استن +
 شکم درشتن استن شدن ملاطرا سے سے منت التبر فرحت سے هم حفظا و صیکن + کہ تا عامل سے
 این و خراز مینا شکم وارو + شکم از صفت مثل شکم برادہ نست و منی سقا طحل ترجمہ نہ است زو سے
 شکم از ختہ ابر ہمار سے + شدہ استن گوہر شمار سے + شکم زردیدن دور خوش زردیدن زید
 عالی سے زبس خوزیشہ میاک من با خجرقرکان + یکن از ام اور سے شکم دز خوشین زود +
 قد سے بنجا نہایت نہ چون قدم + جناب قدح زود از سے شکم + شکم گرفتن ترجمہ عبارت
 نہایت و این در کلام حضرت امیر خسرو بسیار واضح شدہ سے جو سبزہ خوشی را خطا تو خواند جانے
 آن باشد + کہ کل از خندہ بر خاک ہند و غمہ شکم گیرد + شکم سون بر خرب سے نم شدن شکم برابر
 و بخیر سون عرفی سے شکم بر سر و سودی از سیرب + جزایح برن گشتے شاخ غناب + شکم
 بزین نہادون اسپ و مانند آن را وقت ناف بزین نہادون فرد شستن بزین چنانکہ شکم بزین
 رسد در ایحالت در اسپ و بغرہ حیوانات تحقق میشود در آدمی سخمان سے صحت از پیش فلک با
 در آرد + شک فلک ز صفت نہ بزین شکم بیکے کاشنے سے از شکم بزین نہ دوست + خندہ
 بر دوش این خوان بار است + فرود سے سے ہر سے کہ رستم کشید پیش پیش + پیشش مقنار سے
 دست خویش + بیزو سے ادوست کرد سے نم + نہاد سے برود سے زمین بر شکم + شکم داون خمر
 شیخ سے کردن زگران سنگے این با شکم داد + شکم بر پشت سپہن گنای از نہایت لا خوشدن
 جانب سے از نہایت ہر کہ بر پشت می سپہ شکم + نالہ اش چون فلک سیرانک سے آید برودن
 شکم باز کردن عبارت از است کہ آوے بہار بر شدن و پر خوردن نہ جامہ ما از ہم وایکنہ دست
 بر شکم ببالہ بجالانکہ زود تحلیل یا بہ کمال اسمعیل سے خوردن خوان گرم تو نیاز بہ نمت بسیار شکم
 کرد باز + شکن و شکنج کبیر اول و شیخ دوم جن کہ برود سے و از ام و جامہ آب و فغان افندہ و بافظ
 بودن و درشتن مستعمل خواہ نظامی سے مراد تو در بار استن مباد + شکن باوکن مشکستن مباد + شکن
 بت شکن . جان شکن . عمدہ شکن . نوبہ شکن . خورد شکن . دل شکن . دزدان شکن . سایہ شکن . بستم
 شکن . سر شکن . شکن کاری گنای ز شکنز کے را بطن شکنہ بر سر لغبین زوی نہ تا دویب
 و سیاست کلیم در توشہ متاز کمل مگم سے ہر انو طیل را آرد و آواز + کند شش بوست سیر طبلہ باز
 شکنہ طبلہ سان بر سر کشندش + دو دستہ جو بہا بر سر نہ نفس + شکنو سرون زوی از توہب

و اینجاست که گناهکار اول بیست و چون کار پرست چسباند باز با نبراش و گرفته گوشش برزد در آن نشانی از آن
 در خمیاسنگ الایه مسیح کاشته سه از آنکه علم زود و پر پا دارند با تبا که دام سودا دارند و دارند عین نفس
 برونی به اسباب شکوه را میا دارند به شقیع از شخصیت قسلی اقا صدایران سه باور نیکیم که بوقت شکوه
 هم به از خادمان که تک او شبده است و در ازیت جلدان باوان راقیه نیز گویند و این مجاز است
 و با لفظ کردن کشیدن مستعل و همچنین شکوه کش طالب املی سه پناه در دو طرف مجاز است و کوه شکوه
 کش عین ادر عشرت است و هر قسلی سلیم سه بر ایس جوشن ایام بر شکوه کرد و هر چه صیت برین بود
 شکوه آب تک نوی از تندر که گناه کارانرا بخوردن آب تک میکند تا نبر سه از کبر شرح جو تو یک یک کم
 صد بجز شکوه آب تک کم شکوه در با شکوه مرزا مقیم جویری سه ملک چشم تکلف شوکتی دارد
 شکوه جو چشم جاب سه آمد حضرت شیخ سه نمی کرد دل گشته طرف کبر سه او به شکوه جو سه
 و زحمت تک جاب سه شکوه صبر و نفعی آن با لفظ ظاهر و جید سه لیک بود از غم او شکوه سه
 غم جو کل گشته دل عند لب سه از اوت خان وضع سه دادم ز دست نازول شکوه سه دید و کبر جو آب
 قد جامه زیب را سه و با لفظ رفتن او در ستمن مستعل صاحب سه زان شاخ کل شکوه من را ز برود سه
 زین دست دما زبانه دل از کار برود سه شیخ شیراز در بوستان و ریاب اول در حکایت ز دریا سه عمان
 اینج سه ز دیدار بان دارم شکوه سه مع الکاف الفارسی شکفت در شبیدی کبر اول
 در سحر حرکت دوم عجب و با لفظ دیدن بودن و در ستمن مستعل دله هر سه سه از کثرت جو دست شکفت سه
 سوز این عکس باز گرفت سه مولوی جامی سه لیکن نهیاز عشق است شکفت سه خود چه کل کان زین سه
 شکفت سه شیخ شیراز سه تبسم کنان دست بر لب گرفت سه که سده سه ایاز سه شکفت سه
 بخندید و نکنت بر لب گرفت سه هر چه زبانه باشد شکفت سه شکوه غمتمین مطلق کل جو شکوه
 با دلم کل با دم و شکوفه صد بگردد کل صد برگ و با لفظ بستن کشیدن کردن بستن و خنده سفید زان
 بنگدان بستیر سفید شمع هیچ زرق قفل بکلاه از تشبهات است شیخ شیراز فریاد و اطفال شاخ را
 بقدم و ستم بر سج کلاه و شکوفه بر سر نهاده اثر سه قفل شکوه را شود از باد مجدم سه کلشن کینه
 نبرده نور و ز زار سه کلف کاشته سه شرف نقد زنگه ام در هوای تو سه همچون ز شکوه
 که فرج نر شود سه صاحب سه صبح شکوه از افق شاخ بر کشید سه جو سفر با رشته ز عقده کشید
 و فن است اگر ز پوست بزاید چو ماه شیر شکوه ز هر سواری شکسته است سه شکوه شور فکده است
 و رگستانها سه شد دست خوان زمین که درین نکند نیا سه چه عا فرزه دل شده سه باغ خوام سه
 که تیز کرده بهار از شکوفه و نذر نیا سه بهار و باغ سه آورد بحال مرا سه شکوه خنده شیر است
 از طلال مرا سه خواجه جمال الدین سلطان سه کجای سه زینت و باغ باغ سه با کتب سه شکوه
 کشت نور سه شوکت سه بار نهال باغ کساری است سه از جنبه شکوه خود ریشه رشته ایم سه خیر

میخورد و شکوفه میکند شاخ جوهری و خضر بریزد آب زندگانی و طهوری از آن میخورد
 می برد کام و شکوفه کرد نهال و فامبار کباب و فیضی فیاضی و فیض تو جو برد با شکر و بست زکلی
 غن شکوفه شیر و دنی در استفراغ کمال اسهال و دهن باز کرد دست و دم کرده کردن و بست مکرر در مهر
 شکوفه و اصطلاح لوطیان فرج زمان را گویند شکوفه زار از عالم گذار فیض فیاضی است اکنون
 که کم زودق والا و کلکنت شکوفه زار بالا شکوفه رنگ کن به در سفید سلمان و شکوفه رنگ
 شد مویت جو سرد آن که بر نماند و بر معانی که بر بیران نزدیک است زیاده شکون سخن بقول
 از فن با و از دبر و از خزان و شکون بدون و او تیر آمده و این مشترک است در نهی و با لفظ نهادن و در فن
 در کردن مثل با قو کاشی و یک نوبرم زکلی مراد تو از دست و تلخ بگو که تا بقیامت شکون کم
 علی خراسانی است ایسی از خمار نیاید تمام عمر هر کس که از کف تو ایامی شکون کند و در هر کس
 گرفته ام شکون طبعی تازه در دل است و شاید که آب زنده بیاید بچسبند و با باقی مانده از حال
 زوم که از سوختن شوم بیاید و هم زلب تو سخن به که شکون نهی که شکون کبر اول و دوم
 و سفیدان و سفیدین کل و نوبه و نوبه جویش زدن چرخ شکون بود سبزه با نرگانی است سال
 خزان و سوسه فرمای جویش و زین سبزه که بر عارض جانانه شکفته و این باب لازم است و همه
 سسم آمده اما نهایت کم میریزد و فرماندهی که جویش شکفته در عالم و در جبین شکفته در
 شکفته در زمین شکفته غزل همه مجاز است علی خراسانی است اما از کل می عارض دلدار شکفته است
 دل در مرغان گرفتار شکفته است و از بوی طرب است ترا بچسبند و در سایه کل طره و ستار
 شکفته است و در خانه صورت کبهای چمن نیست و از عکس رخ او در دیوار شکفته است و
 از سوز دل مرغ خزان دیده این بلوغ و خا سردی و بسیار شکفته است و زنهاری علی چشم جویش
 از رخ آن گل که فیض نظردیده بیکر شکفته است و اگر در کل صبا شکفته اند و ز گهای سخن
 و شکفته اند درین باغ بر شورش بگرا و بمقار بلبل نو شکفته اند و مراد دل در شب وصل
 آن گل و جو فانس بر تن قبالتکفانه و از آن که تو دل با شکفته است و بال و پر پرواز
 ز پرواز شکفته است و چون غنچه بود در زمانه بمقار و از بر و بلبل آواز شکفته است و
 خلق از عارض تو ممنون اند که طهوری چنین شکفته است و شکون که شکون کبر کف
 طهوری است در کشتن ترانه که از کشته او نماندند نه چشم شکون کبر مراد مع اللام
 مثل بالکسر صحت از عالم نبره که در نهی سبیل گویند بسین مهله و یا بچول و اله بروی
 مثل درج دیران بند و فیضان بدان ماند و که صبح سخن برابر جها یک جهان ای و با لفظ دست
 و پائے افنج زده و با لفظ بر جبر مست درم عالی است کاشی که بر فضیلت امروز
 غیر دستا بزرگ دگر مثل سبزه و در آب بیک و پاست دست و پاست هم از بی قنیا بسته

شکون کبر اول و دوم
 شکون کبر اول و دوم

در زبان در بر هم آنست مثل خوابیده بود و شلاق بوزن حلاق شوخ و فتنه انگیز طاهر و صفت
 اطفال کتب سے ہر یک زیر کتب جان حلاق + افتادہ زرع شوخ شلاق + فوجی بزور سے سے زیکنگاہ
 بکون دلم نہد صدواع + بکاه و بکاه آن رند شب ریشلاق + در ضرب دست و مانند آن در بنی مراد
 سہرنگ بالفظ زون و خوردن مستمل مابین ظاہر ترکیت یریمی شیرازے سے آن ہسفرے کہ کم کو
 تو خوش است + چون خیمہ بر بندہ پای تو خوش است + سہرنگی و شلاق خورد کلہ دراز + چون سنج برون
 خیمہ جا تو خوش است + فوٹے بزور سے زمانہ بن کر سہرنگی سہرنگی سہرنگی سہرنگی سہرنگی سہرنگی
 بیزند شلاق + ملاحظہ سے اگر شترش بانک حلاق زد + زنج خود سہرنگی شلاق زد + شلاق بوزن
 سلاطین برہم و سخت در گزندہ مشوق شوخ ریشنگ بے تکلف بے آرایش صاحب سے حارین
 و شلاقین تر ز خون نامی است + از علایق چیدن در مان رغبت سہل است + تاثیر سے تا بان
 حسن شلاقین سہرنگی است + دست بر رچہ نرم دین بار است مرا + شلنگ شالی رہا شلنگ
 کہ در بحر و باغی واقع شدہ فطیبت موضوع کہ از راہ ریشنگ کف زنی شالی کار بودہ است شلاق بوزن
 بیفان در رسم مادر شاہ مکتوب + بودہ احمد از غازیان لغت ترین کا مہی سہرنگی دست نہ از شلاق
 بر احوال عارض کسان از نمایہ و ہمہ جہت در مان و اندوہ صبح سے نہارم غرقہ دل کف پیر خدا حافظ
 دو چارم باد غلیازے حریف از شلنگی + دور نوی ستم و بیجا ب و کشف اللغز خبک و خوش
 داین ترکیت مافوٹے بزور سے اگر ترس بہ بیان دلم نہد شاید + زیکہ ترک زکاشین بوزن شلاق
 دار اہل زبان معنی جبر کردن بر کے تحقیق پرستہ مائشانے نکلوے ز مالہ دل مظلوم بزمیلزم + کہ ترک چشم
 تو بسیار میکند شلاق + سنجو کاشے سے از خطا کے عارض ہر زور حکمی میرسد + دستے باز کمان
 یہ شلاق شد + میرنجات سے شیوہ تو ہمہ جور و ستم و شلاق است + در عجاہر کے شوخ تو
 بعالم حاق است + شلم شلم زون شلم شلم کفن سفای سے شلم شلم زن کہ از تو + شلم شلم
 اہل ادراک + شلک است کہ زوب و ریکہ و نہ رقی کجا سہرنگی کے ذہیم سے شلک عدت شد
 برق در تشاریت + سایبان نسق سانی مستان است + شلنگ بوزن مذک ان ادوی و معنی
 مزید علیہ مثل است مسافت ہین دو قدم در حین پافشانہ ن شاطران بھت و زرش مجاز است دور
 مرید شلنگ بکراول و شنج و دیم قاصدان و بیکان چون استادہ ہشند بریجہ بر نعلی کہ پشند ہے ایشان
 بسرین میرسد و ازین ما خود است شلنگ کہ نوعی از زورش کشتے کیران است و نیز یک گونہ بر حین
 و زونہ و معنی شلنگ شلنگ بزمادہ مابلفظ زون مستمل از لالی سے کلام صبا + آن صبا کہ دور عافش +
 پشتمای فلک بزمادہ شلنگ تارو + خالص سے جنین کر برد مردم شلنگ شلنگ خرابی زور + تر سے
 ارکے آخر کشتے کیر خرابی شد + شلوار ارگن محمد قلی سلیم سے دریدہ بیکہ بر سو مضطرب و ار +
 کستہ ارگن رانہ شلوار + شلوار از ار و تیمان پاچہ کوتاہ مرکب از شل یعنی ران و ہر کہ کلہ نسبت است

شلاق

نسبت است و برین تقدیر سرداران بدین مذهب من شوالی که شوالی مخفی کرد اول سرب نسبت جنو سوزنی سے
 ازیم مرا ایدر ریہ کے بشوال اندر سے خواہر خالت غواخر چہ شوال است این سے چہ شغل دکار است
 و بانظور پاکردن و فروکشیدن مشعل کماں اسمیل سے بطلت صفت آندم که ترک سمن بره ازان سمن
 سمن کون فروکشید شلوار و عاظر او تو لیت شدر بر که سے عروسا ازان نوکلی سمری و پاکر وہ مشلوار
 فروزی مع ایلم شمایل جمع شمید که بنی خصلت است و بنی صورت و تعطیح استمال نماید
 شیخ سفیر از سے طے انخصوص کسرا که طبع موزونست و چگونه دوست دارد شمایل موزون +
 شماتت شاد شدن از کوهی که یکے رسد صائب سے کند شماتت زیاد فرنگ عالم راه خدا
 خواسته بخانه کخراب شود و شمار حساب و بشمار آنچه شمرده شود آخر شمار آخر شمر ستان شمر
 و یار شمر شیخ شمار سبوشمار بشمردن مروت دین یعنی دادن در کلام قدما بسیار است و نه ان
 در جا سپردن گذشت شمرده مخفف شمارده که بنی شمار کرده شده و عدد دست دور که به شمرده
 و شمرده زون حرف نفس و شمرده نهادن قدم و شمرده خوردن ساغور هر چه بدان ماند منی خرم و حیاط
 منظور است صائب سے از کوشید شمرده من شد جهان خراب و سے و سے کرا با بلی شتر زرم و نفس
 شمرده زن کے بلبل نو ابر و از که رنگ کل نسیم بار بر خیزد و قدم شمرده نهی حسن در قلم و خط و چو جانے
 که با سے حساب می آید و حکیم سے در روز ابر یا بساغور شمرده خوردن و یعنی بود برابر با قطره و سے
 باران و ششم با صغر مخفف شوم شهرت سے از حسرت منصب حکم خواننده باشد و در خاطر آرد و شتر
 بشم اور ششم و شمشاد با کسر و فتح است خوش قد که قامت خوبان زبان تشبیه دند و بر کما
 آن سبب نرا کم بو سے خوبان ماند پس آنچه در شعر خواجه نظامی و قنده که شورش کرد کل نرا سته
 شمشاد و زان از او سوسن سردش آزاد و مراد ازان سو خط باشد که بر عمار پیدا میشود و کا سے
 آشا زلف و طره نسبت دند و انیماز است و تحقیق است که در چنین مواقع بنی فرنگوش است که اهل سنده
 رده خوانندش دور شمشاد قد و شمشاد بالا بنی اول طبر الدین فاربا بلی سے نسیم لطف تو در باغ
 و منی بقتانده و امید نکبت بنز طره شمشاد و انور سے جراباید که خوب خسیسم پس درن بشکند
 چون زلف شمشاد و عو سے ازین که بعد بریدن تمام شمشاد شود و کزه کشا و کلرد و طره شمشاد
 شمشاد با نفع و قیل بسین مملک ساریت کنی با اوابا شد بسخه بر بی سے شمشه که ناله ز شوق شامی
 برس است و مراد است ز نکشت اشماره است و شمشاد جرشکار نمیکر و سے و ترا که بسب
 شیرین بار دسترس است نسیم بو طے خراسان سے از کل شمشاد کشیم نسیمی و شمشه کردیم
 تجر یک نسیم به شمشاد عزیز است که غمرا در مشک باد و طلا بانفره بکد از نذ و از دست دارند و سے
 بو چند ناخیر سے بهر و ان از مشک ساز خانه را و لبر بزن ز غمرا شمشاد شمار را و شمشه مرکب است
 از شمشه یعنی ناخن و شیر زبراکه این سلاح ناست باخن شیر سجوی سب جو شمشاد کبر و کف اور شمشه

زرم بکنند ز کفباشم شیر + د خون شام از صفات و دندان نواخن + و بسم الله + نیک . طاق بصر
 از تشبهات اوست سلمان سے سنگ حلت گزند در دندان شمشیر آرد سے + از مخالفت در جهان کده آشنی کجا نور
 نظامی سے نیکان شمشیر روشن کداز + بگردن کف زده گردن فراز + صاحب سے بسم الله دیوان بقا شمشیر
 است + ساحل بحر آشوب فنا شمشیر است + سلیم سے ہلاک زخم تو کرم کر رسم جانیازی + ز کشتہ
 تو بجان غلبہ شمشیر است + منوچرخان سے منی و تمام از تیغ سے ایہ بپوش مصرع شمشیر را خود مصرعے
 ویرگیت + مخلص کاشے سے اسے ز علم کا خطر کردہ است + ناخن شمشیر تو کشور کثاست
 و با لفظ زون . واکندن . خوابانہ . و بہادون . یعنی و شمشیر در میان کردن . و در پیام کردن و شمشیر بر این
 و ارض کشیدن . و ہوا کردن . و علم کردن . و از پیام کشیدن . و از پیام بر آوردن یعنی صاحب سے
 شمشیر کشیدنی و بخون نشاند سے + افسوس کہ آغاز تو انجام ندارد + امید صاحب زرمہ کس چون
 بریدہ شد + شمشیر آہ راز پیام حاکمید + نیرند چون کل در عالم موج آغوش امید + تا کجا شمشیر خوابانہ
 خم ابرو سے تو + من کز تم بر نیار و موج شمشیر از پیام + از ہوا سے خود خطر دار و جاب زندگے + خطیہ
 دل از تیغ روگردانہ + بگو بجزہ کہ شمشیر در پیام کند + ہیرسن دہوی سے ہر بار ہی سے شمشیر ہوا کرد +
 آکن کہ ترا بدین منبہ ہوا خواہم + کلیم سے حریفے را کہ شمشیر افکنے بترک بترارک + سر و مغز جو
 شمشیر ز شیمان سر بر سنے + اتنے سے دلاور ایران شمشیر زن + نماند شمشیر در روزن +
 بر سر دے از نوک نگرہ تا کے خونہا کے دادم + شمشیر کنٹی کنون شمشیر در میان کن + و با لفظ خوردن
 شمشیر مستعمل مثل تیغ خوردن و خور خوردن طالب سے شمشیر آجات ہم کسان کہ سے نازند + خوردن
 اند ہانا زدست جان تیغ + پشت شمشیر . دم شمشیر . آب شمشیر شمشیر در فعل خواہید ان کمال صبا
 خواہید ان مثل ترکش سبتہ خواہید کلیم سے نیازم ترک حشمت را کہ ترکش سبتہ بخوابد + بخو نیز اسیران
 رنجین باہر بیان بسن + شمع بوم و فار بیان بچے خیرے کہ از بوم یا جربی سازند و برافروزند + شمال
 نمایند و بجای است از قبیل سمیۃ انشی ہسم مادہ صاحب سے زب کیدن شمع این و فقہ روشن شد +
 کہ سن سبتہ لب حل آوار خود است + خوشش باش کہ جزدین ہزار شمع ایجا + کبیدہ اند لب فاشی مدہ شد
 و نشین جولان . مہر فرغ . شب افروز . کداز یافتہ . جانسوز . نیم سوز . ماتم زودہ . از صفات نکشت
 دست . قلم . کلک . تیغ . علم . الف . مصرع . خوشہ . شاخار . عودس . از تشبهات است مفید طنی
 سے نبت است بر سفید پروانہ راز من + کبیرع است شمع ز سوز و گداز من + صاحب سے از شاخا
 شمع شہر فار میرد + بردانہ کہ کرد تو کبار میرد + عشق تانیت خرد تیغ زبانی دارد + مسج چون
 شد علم شمع کو تار شود + خود ستای غیبت کا شمع ورنہ دست شمع + بہر دافگیری بردانہ شمشیر
 طبع + کلیم سے خوشہ شمع است با کشتہ امید ما + آب درنگے دار دانا خوشہ پیدائست + ظلمت
 بدون زفت دی از دیار ما + زخمی تیغ شمع قد شام تار ما + زلالی سے ز گرمی کلک شمع راست رشتہ +

رشته + بات شعله بریخ نوشته + سلیم سے ایسوق رخت سوخته نور علم شمع + نزدیک بردن ز غمت
 و مبدم شمع + نغمے سے کچراغ حسن اور روشن شود در آئین + دیدان نکشت شمع از شرم میگرد لکن +
 نطوت سے بہ بردانہ در دشت طرب یک روان گردو + عروس شمع کرد در بروج فانوس نشیند + خیم کوری
 شراب میخ کاشی شمع کا نور سے جام مشہرتے دار و دلے + گزین کس را است برسد شمع انور سے
 بہ است + شمع بیزد شمع سازد شمع سے و شمع ایک شمع ہارا بسازد شمع در وہ کشتہ در او کشتہ
 و خاموش بنے وقیل شمع خاموش مثل انش خاموش است کہ شعله نہ ہشتہ ہشتہ میرزا صاحب سے
 نور عشق دل را زندہ کن پسند از غفلت + کہ شمع مردہ در بالین جواب زندہ کے باشد + تعجب نیست
 کہ پروانہ در بردن در سوزد + کہ شمع کشتہ روشن در شستہ ان تو میگرد + محبت ہنردہ را ناوردن
 و برین بہ است + مشکوہ از دامن باشد شمع در کشتہ را + شمع زیر دامن و شمع زیر پرورش شمع لہن
 و شمع زار و شمع نام و شمع محراب و شمع سیاہ معرفت مرزا صاحب سے ہزار بار خوردن شمع بسیار است
 بخار خاطر من آفتاب تابان را + از زرع عاریت پاک است و حدیث نام + زرد کے رخسارہ من
 شمع محراب نیست + در دیار عشق کس دل نہی سوزد کس + از تب گرم است ای شمع بالین چستہ را + نمودار
 بردہ پو شے در دواع عشق رسوا تر + شمع زیر دامن از گریبان دود بخیزد + آسمان صاحب عبت
 خم در خم من کردہ است + من زمان شمع کہ بہان زیر سر پر شمع کنند + عبد ازراق فراخ سے سا بہ ہر دو
 چون شمع ہزار بیکسان + سو خیمہ پر تو ما محبتے روشن کرد + طاق اسم شہد سے جنین از شعله حسن
 و عشق افروخت جانم را + ہا شمع مزار خویش سازد استخوانم را + شمع ریحین مقصد نیست تا نیر سے شمع
 نمود ترا نادیدہ ز کس از قلم + شمع میرزد کہ بر بالین بیاورد + صاحب ترجمہ مجالس الفنون احوال
 در و شمس علی شماع آوردہ کہ بدر شمس شمع زیر سے بودہ ملاحظہ خطاب لبانی سے جہ سے کہ سے
 ساز سے از جام مل + نمی ایذا شمع سازان کل + سیفے صاحب در ایض العیاض سے سوخت دل از
 غم شماع در بیان میکوشیم + ہجو شمیم کہ بار دغین خود میجو شمیم + نعمت خان عالی سے نازہ پیش شماعی
 بہا ہفتہ شمع + مگر از عشق بازان وام کردہ رشتہ جانے + سید اشرف سے عاشق خرابان بودہ نقل
 از عشق آفرین + نیست از دکان شماعی خبر پروانہ را + شمعہ ان از عالم چراغہ ان خواجہ جمال الدین
 سلیمان سے لالہ در بزم چمن شمع مغیر بر فروخت + ہر نفس ز کس از ز شمعہ ان سے آورد + شمعستان
 از علم خزرستان شمعے نسبت سبز بالی سیاہی دین از اہل زبان بپنہن بوسندہ در معرفت نہ تیلہ
 کو تیلہ گویند ز کالے سے تم ز انش نجوہت جانہ در پوشت + با س شمعنی را از دکان شمع گرفت
 سالک زرد کے عاشق کسے بود کہ برایہ بزنک دوست + شمع بیاس در بردانہ منت + شمع بالی
 و شمع قد از ہما محبوب است خان آزد سے شہید جلوہ شمع قد بچو شمع + دماغ جیل و برداع
 ہزارم سوخت + قاسم شہد سے ز سوز سینه کن شمع بالائی خردود + کہ از بالی بردانہ

چشم

اشک شور. نم شور. چشم شور. دیده شور. خاک شور. سلاح شور. سلحشور. شور آیدن برین کردن
 نمودن اصغیان جفر سے کہ چشم ازین در خواب ناز است. شوران خواب برو شب دراز است.
 شور آخر و نکت و طالع کنایه از بد بود بخت ظهور سے سے بر کوشین تر فراق جان کز این تلخ تر شور
 طالع ترز فرادوم بهین احوال صیبت. شور نکت را لشکر خندہ بکار. باز چشم ساخته بر عیب تلخ
 صاحب سے بدین حق آن صبح شور نغم من. کہ عمر خندہ من در خار میگذرد. شور چشم عالم با لفظ
 استل علی قلبه بک علی خراسانی سے در دور چشم مست تان بکلی علی. بلی شور درم نرم نرم
 نزدیکس. شور چشم انکه چشمش در مردم زدو از کند آواز تبار سے عین گویند ظهور سے که کثر بودم
 چشم او غیرین. چشم من از بر من شور است. شورش شور و غوغا در شنگی در بینا سے و حاجت
 نیکستی در با لفظ لبین و اکلندن. و انداختن. و نهادن استل اسیر لابی سے چون حال دست خود آید او
 شورش در جان مفتاحان نهاد. ظهور سے در تعریف نثرین سے ز بس شورش نکت در صحن مانع
 تک سو دوشه بر تن لاله دایع. در بهار حسن دور خرمی باز گرفت. شوق بر انجام عالم شورش آغاز
 شور خاک نمناک که شور سے و مکنی در شسته باشد دور نه و تان چیریت از قسم تک که بدان آید
 سر و کسبند در آید و آینه آینه از سے هم بکار آید اثر سے جو اهل مند که با شور آب سر و کند چسبده
 و لم از شور تے و گران. شوریده استغنه در بیان شور زار و شور بوم زمین شور که در ان شور
 شیخ شیراز سے ما بر ان که در لطافت طبعش خلاف نیست. در باغ لاله رویه دور شور بوم حس. شور
 بستن هر کحل شدن مسیح کاشی سے سر بر کس که شور است از جمل. چه خوش از هر دم کلاه و
 شور سے ظاهر. یعنی شور و فروش است سیف سے اند شور سے که شهر سے شد بر از غوغای او
 بر زمان در شور سے آرد ما سودای او. شور پشت و شور پشت و شوریده پشت چار و کوش
 و نافرمان که آرد زیر بار کشند بار را بیدار و در طلاق ان بر چنین آدمی مجاز است صاحب سه خرقه بر
 و نشان که از فرزندوزن مکنجه. شور نشانه از بار گران بگنجت. تا نیر سے شوخت و شور چشم شور
 پشتی سے رقیب. و عین کبر و تک آزار که شناسد تک. حاجی محمد خان قدسی سے اگر نکت شورم
 کند شور بختی. درم بخلف شمشیر و یادور. شوریده روزگار کنایه از بی سامان و انجام
 شوریده غر و شوریده و باغ و شوریده رای کنایه از دیوانه و سو دایه کبر خسرو سے من که بوم کرد
 شوریده را. کن کن خوشی بوم با عیسه. صاحب سے عشق او که عین شوریده نرم در نه بود
 سر نوشت استمان از بجه طفلانام. شوریده کلام بر بیان گوی ظهوری سے شوریده کلام مکنین سوالم
 تک شکر است آن دین تلخ جو است. شوریده کار بر بیان کار میر خسرو سے برده کش است
 شوریه کار. ضامن آموزش آموز کار. شوریده رنگ کنایه از مردم زنده و لاتی شیخ شیراز سے
 در دیابش با کان شوریده رنگ. بهان جا نیک طاعت و تک. شوریده راه کنایه از مردم

مردم گراہ و پریشان ذہب کہ متابعت کتب سماوی کنند و از خلاق حسند و اطوار پسندیده بهره ندارند
 نظامی سے جو آن دشتبانان شوریدہ راہ پر نشینند نہ یکیک سخنہا کے شاہ سے سرور حکم آن داور کے
 ماقصد ہے کہ امین خود را جان پیشند و شوریدہ زلف از سما کے محبوب بہت میریزے سے زلف
 او شوریدہ ویدم حاملن شوریدہ گفت و کردم از شوریدہ حالی رخ جو نیل دتن جو مال ہے گزشتہ باورم
 بشنو کہ خلاقان کردہ اند و نام او شوریدہ زلف دنام من شوریدہ حالی ہے شوشہ ریزہ ہر خیر الہی
 سے گریساید تو بہ شہر موراقتد و در آن نفس قحط از کمی نور اقدت و شمع از خشکے جو شوشہ رخ کرد و در
 رویت اگر بر توش از دور اقدت و تن شوی . خاک شوی . ربیک شوی . دست شوی . دستمال
 شوی . طبر سے سے حساب کان بجایش کے کردہ رسم و بنادہ از کف خود شوشہ ای زندگانی
 شوق با نفع خواہش داور دانش طبع آتش مست اشین با سے بسکروج . سرشار . رسا . بچوہ
 جوش . جہان با سے . بی حکام تاز بجا با تاز خود نشان . تیز شوق . برقع کشا . راحت آرا . حساب
 بیقرار . طاقت ناپسند . خرم سوز . موسے لکناہ از صفات ذریعہ از تشبہات است با ما شانی
 سے بندہ ہم شد فانی لبتہ ز بخت شوق و خوش دلم زمین بندہ گریار نکشاید مرا و با لفظ زمین
 دوان ستل ملاوختے سے بحر عذابا مذہ زود و صا کے بدہ و شوق مدہ اینقدر با پردہا کے بدہ و ظهور
 سے زہرا سے افتاد آرام من و مگر نیتے شوق در کام من و شوکت سے با نفع صاحب
 ز شاد کے عشق عاشق در نظر اشوکے دار و کہ نفس ہے مجنون فیہ شیر است بندہ ار سے
 شوقستان م حسین شامی سے ہر قدم گامی بشوقستان دل و در جہان بے بابان نیزم و
 مع الہا کشر بالضم کلمہ ایست کہ در وقت کر بہت و قدرت از چیز سے گویند شہادت
 با نفع گوئی دوان و شہید شدن و بر نقیاس شہاد و نگاہ و شہید زار و شہیدستان و بیاز بنے
 کلمہ طیبہ و با لفظ گفتن و بر زبان راندن و در دمان دانشن ستل نیزم سے دارم از کف تو بہ
 ترع اندر است و شہادت از ان در دمان دان و عرفنے سے امام شہرینی با و کورم
 شہادت بر زبان راند مبارکبا و ایمانش و کلیم و تربیت بیل سے نمودے اگر بر زبان سے عبور نہ
 شہادت بگفتے اہل قبور و زلالی سے رسید از راہ و دید از دور محمود و شہیدستان زمین کردہ
 گفتن بود و در صبح سے کجاست تیغ کف خود سر ملا کیز و کہ خاک شت جنون شہید زار کفہ و
 ماحر سے شہادت گاہ ماہر طبعین برنے دار و سے از بحر پہلو بچو شامل میگفتد اینجا شہد
 با نفع گنہن دناہ از صفات است و با لفظ زمین ستل یعنی عبادت و شیرینے جی رحمت
 سے دمان عجب اش شیرین کلمہ و دے از دیدہ چون شہد شاکرم و سید حسن خالص سے شریعت
 کہ در صحتش از سر کے نیت و شہد کے کہ دلت را از زور شکر است و صاحب سے بعض
 در زبر فلک با خاکاران مشکل است و شہد تو ان در میان خانہ ز نور رحمت و در برین نقیاس

شہد لب و شہد پرورد شہد طراز دالہ برو کے شہد طراز لب لعل نگار و زہر فرودش و زین
 مار و کلیم کے ز شیر نیے جانہا لک تبت شہد پرورد شہد لب ز شمش ہم حسیدین خوشدل
 کہ تیر شد و در بند تیر و بختے دازد دست کار و زان شہد لب ہدیتہ و لم حکام بود شہد افتادہ
 مئے و شہد افتادہ مرزا صاحب سے نیت پرورد از اہل فراد شیرین کار را و شہد افتادہ
 رگ از شکر شیرین تراست و شہد نامش در خواجہ نامش گذشت شہر تبار سے بلو دینہ و مصر
 خواتند و عالی بنا چمن خیز از صفات اوست شہر ناپرسان شہر کے گردان جا کسے باد کسے
 و انصاف مار و اج نباشد تاثیر سے از شہر ناپرسان عشق از ما سپس و نیشوی مار دل
 زان سکن و ما و اسپس و قبول سے بچک ان مرد نہ پر سیدت احوال قبول و میکم زین شہر ناپرسان
 سفر بے اختیار و دانش سے شہادہ میام و ہر طرف ناکت و باد من زہد دست راپانت
 بیخ بزور جا پیا کرفت و شہر رمضان چہ شہر ناپرسانت و شہر خدا کنایہ تارہ رجب
 یہ خسرو سے ز بانک طبل برات از میان شہر بیانہ و ہر وقت شہر خدا کو شہر ہنوز سے شہر ہنوز
 نام شہر ہی از توران نزدیک سمرقند و از کس نیز خواتند و وطن اصلے صاحبقران میر تیمور کور کانت
 دانش سے غریب ملک بہاریم و شہر سیر چین و نہ کلفروش شناسہ نہ باغبان ارا و شہر زمان
 نام شہر کے کہ ساکن نش از شاہ ما وزیر فلان برنا تا پیر عمر زمان بودہ اندہ ملاحظہ سے طالع شہر زمان
 دار و نگارستان شد و بہت ہر فرخش زادان مرد کیا بست و بس و وجد سے بود جس حرات
 دوران بیکان و حسمی بود گر چہ شہر زمان و شہر شوب انکہ در حسن و جمال اشونیدہ شہر دقتہ و ہر با
 و مدح و ذمے کہ شہر اہل شہر را کنند شہر ہم بزودن خراب و پریشان کردن آزا با فرقانے
 سے تا چشم بہم نیز نے افتادہ سو کشتہ و شہر سے ہم بریزند چہش خرکان تو و شہر کردن کردن
 مراد و شہر کردن ملاحظہ کو یہ انظالم حق ہائشاس کہ خون بد ز مثل شیر بادر بخورد اگر کیا شہر زود
 سازیم بے راہ خواہد بود در شہر مرا صاحب نیز واقع ہست قبول سے درشت با خورشید رویت
 طاقت اندک نیتے و ماہ را از بہر عبرت شہر کردن سائیم و شہر زین شہر سے بودہ از عمارت
 حضرت سیدمان خب حاصل شہر باد سے سواد شس و نظر از فقر ایوان و بود چون شہر زین سیدان
 حاجی سابق سے کہ جنین زان بر کل زین گیا خواہد و مید و خانہ آئینہ رام شہر زین میکند و
 شہر سے مقابل روستای زوی از خواتندگی زبان پلوی سے مخلص تر از عشق از اہل عقل مشہور
 مشکل بود شہدین شہر کے ز روستای و شہر نہ حصار و شہر کہ آزا شہر نیاہ گویند و نیز کنایہ
 از زندان و زندانے سا لک بزوی سے در شہر نہ دام و قفس بلبل خربین و بردش بستہ خانہ
 کہ آلودہ کل است و سنجو کاشنے سے نہ روشناس رحمت نہ کہ شہر کے دیم و نہ پاسے بہت
 اتفاق و شہر نہ امیر و لغزش در آید بغرض محال و بد ز ہم شہر نہ خیال و نظامی سے

تعلق

نظامی سے حصار ملک کشیدہ بندہ درو کو چنے اندیشہ شہر نیدہ مرزا سے دانش سے
چشم و ثمرگان تو بر کس دید جیابانہ گفت در میان شہر نیدہ جو غریب اقادہ است ملک آباد
خون در قبضہ شیر است پشہر نیدہ این قلم و حلقہ زنجیر است پشہر سے تیسریں قبیل سے جو
دراپہ بقرض محال بدوزیم شہر نہ خیال پشہر گاہ حکیم فردوس سے زیل میل کرد انسرین نگاہ
کے کاخ دید اوزان شہر گاہ پشہرستان از اعمال صفحان است شہر خوشان مارشد سے دروغ
شور سے از کس برکاست ہر گوسے از شہر خوشان میوم پشہر یار و شہر کشای و شہر گبر و شہرستان
کتاب از بادشاہ میرزے سے آن شہر کشای تو کار شرح قوسٹ شرط است کشیدن خط نیاں
بسر بر پشہر پسر گبرے بادشاہ ملک کش پشہر و مغز قرحی داور مالک پشہر بادشاہ گبر
گئے عشق پشہر پسر کہ بہت شہرستان پشہر شاہ و شہر شاہت شہر شاہان شاہ
نکب اخافہ جانی پشہر سے شدہ از جان چہ فرقت دچہ بنا ہا یکا یک پشہرین خزان شہر شاہ
شہر ادا و شہر و شہر دان زرے کہ در شہر راج ہشد مقابل شہر ادا بدن نون زر قلی کہ بادشاہ
سکزدہ بود در پشہر رواج نہ شہر عالی سے کشت برام و اول صلوہ گریہ بعد بندے شہر
دشد مجوز پشہر سے ہر شش تو گاہ بویہ مویشتر است با قطرہ شش اسیل روزی کرتے
است تا سکے نام شش از نعل زوند ہا ہن ز طلا شہر ردا تر شتر است ہا سدے سے بزرگ ناہ
تاوان شہر و اماند کہ در دیا از عیش بیچ ستانہ پشہر گریاب کہ از یا ننگان پشہر کہ کت شہر
رو از غنم تمام عیار ہونے زرے سے از حرام شہر شہرت ہے ہر چہ کہ چون کلا کیر شوئے
شہر دان کس پشہرہ افاق نظیت مقرر شہرہ ایام نیز آہ ہا ہر ام یک سا معا سے
پہلے سے ترک آرزو دل شہرہ ایام میگردد ہا کین دل کند ہا چون گردید صاحب نام میگردد ہا
شہرت باضم اشکار شدن قاشکار کردن اشکار ادا با لفظ شدن و کردن و دادن منسل ہے
تا نیرخت میدہم منے بندہ زانم شکایت است کہ شہرت میدہم کلیم سے خاکسار نقش ہلیم
سکیر دزما ہا در فن خود گویہ بقدریم شہرت کردہ ایم ہا صاحب سے رہمت تو ان شہرہ افاق
شدن ہا جو لاغر شود انکت مایک کردہ شہر نام تو از موسیقی از سے بجان شش از جزون
از بقرع پردہ بردارو ہا ہشتہ نارسش ہر گاہ کیر و ادج شہر شش ہا مبرق ہم نام نوایت شہرت
با لفظ آرزو کردن چیز براد فارسیان کڈو کے جامع استعمال کنند و پس برین قیاس شہرت زار
فوتے سے شش کل کل نشان باہنی دہشت ہا شہوت زار کل کل ذوق میکانست ہا شہرہ
خان آرزو برین شہرت شیخ کو طیمان ہا ہن کہ جگہ گوشہ خلیل ہا در زیر تیغ رفت شہر شش
کے لسنہ ہا پچیدہ و کف لفظ شہرہ در بخا ناماسب است لفظ قربان یا فدای باہد و صاحب
اصفاق ہی کف کر نظر نباست لفظ حق بجانب متعرض ہا میرزا صاحبام ہن مضمون ہا لفظ ہا

آوردہ سے جو آندو سے مشہادت تم کہ سوختہ است بہ پانچ پاس جگر گوشہ خلیل از تو بہ انہی زمین مستفاد
 میشود کہ جگر گوشہ خلیل از دو سے مشہادت کردہ بود لیکن میسر نشد و در میان آرزو سوخت بس اگر
 من از دو سے مشہادت از تو کنم چگونه میسر شود کے صورت بیکرہ مع الحتمانی شیار و شیب
 شیبے نیامے مثلثہ شیبان برت کا جابر کے اطفالے حرارت انہ در مقعد مابون تہند و این لفظ بلکہ
 تہنا لفظ شیبان نیز بیشتر در محاورت لوطیانہ مستعمل میشود فونے یزد سے بچشم کھنکو کھل
 کھکش بہ شیبانے نہ بکون لب ز نقش بہ شیخ نجہی بچیم ناز سے بعد النون نام لبس دکا ہے
 تہنا لفظ نجہی نیز استعمال کنند جمال الدین عبد الرزاق سے نہ خاک تیرہ بانہ نہ آسمان لطیف
 نہ روح قدس بانہ نہ نجد سے ملون بہ نظامی سے بریخت سے ز تیز وجد سے بہ نشوانہ و
 نہ شیخ نجہ سے بہ شید اللہ الواط و لفظ شے اللہ تصرف کردہ مشید اللہ بکونید یعنی دیوانہ خدا
 شیر بیای سعوت سعوت و مشربین تاب از صفات مشکوذاں شہادت است چنانچہ در محبت شگوفہ
 بستن گذشت و نیز شراب طہوز سے مستے ابن ہکامہ اکبرد ہر ایم ہر زمان بہ شیر صد میخانہ
 بہادہ در جام ہوز بہ از اینجاست کہ شیر خانہ شراب خانہ را گویند اسیر سے کرشن چشم مست را
 نازم بہ یاد او شیر خانہ دل ما بہ شیر صبح گناہ از سپیدہ صبح آئیر سے ہان روشن گہا ز پاک گوہر
 میرو فیضے بہ کشیر صبح را بزنجہ خورشید مید شد بہ شیر مرغ گناہ از جبر سے کہ خلیل ان
 ستدہ ہاشد حسب عرف و عادت اگرچہ مرغ ہلا شیر نہ اردہ در نشان مرغان شیر داون نیست
 لیکن محاورہ است کہ گاہی تہنا شیر مرغ گویند دکا ہی تہنا جان آدم چنانچہ کہشت دکا ہی ہر دورا
 مع استعمال نمایند محرم صالح ستار سے دوش در زبم بط سے بانکار سادہ بود بہ شیر مرغ و جان
 آدم تا سحر آمادہ بود بہ ملا فونے یزدی سے در عراق از کیہ حرمت شود ہر بزر تر بہ شیر مرغ و
 جان آدم کہ بخوبی خری بہ میرزا صاحب سے چشم بہ خرابات نشان را حق کھدارد نہ کہ دار و در بط
 سے شیر مرغ و جان آدم بہ سبوح کاشے سے بزم خویش گردیدن مصمم بہ گرفتن شیر مرغ و جان آدم
 نغمانے سے علف کاه مرغان این کشور است بہ اگر شیر مرغت بیاید در دست بہ سو سے
 شیر مرغ ارغان یافتہ بہ باران کش کہش فہند بہ شیر بہا بوحده گناہ از دو و قماش
 کہ از جانب داماد نجاد عروس فرستند و تر کے ساچی دہند سے بری فوانند از سے بالہ را بنود سے
 فروغ ماہ صفا سے بہ بر اسکود خرز لازم است شیر بہا بہ شیر خوان نام سے حکم زد سے
 سے بہ بروند ضحاک را بستہ خوار بہ بہشت ہوسے برا کھنہ ہ نار بہ ہر انداز لکونہ ہا شیر خوان
 جان را جوان لشنو سے ہر خوان بہ شیر خشت نام دارد سہل سرب شیر خشک ماطن و ہر
 طیب سے کم از سنگ نشمارد آن بہ سرشت بہ بستن ہر کے شیر خشت بہ ذری از زمان
 کہ میرش از شیر کفند قبول سے نیم باور کتے ز کود کے قجاج بہ ز خود جو قرص ہر بہت شیر

شیر خفت مرا شیر خام خورون کنایه ز غفلت کردن و شیور سے نمودن غلور سے گزیر شیر خام
 خورد است آدمی من بختہ لم ۴ گرم خون بود است و ایہ رادہ شیر دیگر م شیر بریدہ شیر است
 اثر سے زن به تیغ کے را کہ نیت مایہ درست ۴ کہ خود خورد شود اجز سے اور بریدہ جو شیر ۴ شیر
 بریدہ بچر کے کنایہ از باز گرفتن طفل را از شیر مادر بچر سے دیگر نوگر و ایندین اثر سے آخر شد م
 دالہ طفلی کہ بریدہ م مادر و بر خون دل عاشق شیرش ۴ شیر شدن م سے کنایہ از سپید شدن
 م سے کہ عبارت از ایام پریت مرزا صاحب سے تا پاسے بر خاک گذار سے ز مہد خاک ۴
 سویت اگر چه شیر شود شیر خورہ ۴ شیر مای خان آرزو میفرماید دندان مای است کہ در طفل شیر
 داین از اہل زبان به تحقیق پوست شیر مال ز سے از زمان شیر در قرابہ تقاف بوزن قرابہ نو سے
 از رکھلہ آن نیلے مایل سفید است سلیم سے در موی تو جا کما دارو ۴ جامہ شیر در قرابہ صبح ۴ شیر
 جو کے کہ بدن دوع راز تہ تا مسکہ جدا شود شیر دان بدل چیز بست مثل کہ در کون سفید رور بال
 شکنیہ میباشد و غیر شکنیہ است دان را کپا بزبان بر از گوشت مضاع بر بچ کردہ میفرود شد
 و در عرف نہ چستہ گویند کہ از ان شیر بستہ میشود محمد قلی سلیم سے و ایہ در کود کے بد الماش ۴
 شیر دان داوہ جا بستاش ۴ میرزا طاہر وجد در تریف کلمہ سے جو با اولشت است عاشق
 بخون ۴ کنجیدہ در پوست جون شیر دان ۴ میرنجات سے ترسم کہ شیر دان خوردش برودہ در شود
 دین راز سر بہر جام سر شود ۴ شیر دان بر کشتن از بعض ثقات شہدہ شدہ کہ چون کے کے
 تر سے دارو کوبید برود اگر نہ شیر دانست بر میگردد نام و بصورت کنایہ از دارو نہ از تخن باشد
 عبارت از تغذیب و شکنجہ است پس شیر دان کشتن لازم این باشد میریحی شیر از سے بر سر خوان
 جو جلوہ گر کرد ۴ شیر دان طعام بر کرد ۴ شیرت برہ فرید و رطلق آن بر غیر برہ من حیث
 است نہ حیث الاستمال مرزا صاحب سے ربطا ما دارع عالم سوز عشق اموز نیت ۴ سالما
 شد این سندر شیرت نش است ۴ وجہ سے ز طفلی از لب نشوخ بوسے شیر سے آید ۴
 خورد م بادہ اما شیرت از بوسے از کتم ۴ شیر و شکر بودن ۴ شیر شکر بر آمدن کنایہ از عادت
 اختلاط خون سے در شکایت ستم از غت شور ۴ زراد با کام شیر و شکر است ۴ علامت
 تظ سے کجا نہ سوال لب جواب کنایہ ۴ شکر بے کہ شیر و شکر بر آمدہ است ۴ علامت
 سے در شکر و شکر شیر و شکر است ۴ چون ز عرفان خزان و بہارم برابر است ۴ شیر و شکر
 قماش ار شیمی راہ راہ سلیم در قلیہ سے عزیز کس کہ دارو میمان را ۴ کند شیر و شکر سوار
 شیرہ انور شراب بر نوز سے تا در لب شیرین تو بہ ال کما کرد ۴ بر کف بر شیرہ انور
 زراد ۴ شیرہ چاشنی کہ از قدونات و با دام بقوام نرذیر نرذ سے یافت قدرت از لفظ
 اد عودت کام جان ۴ حسن را نام کہ فہ از شیرہ با دام رکت ۴ و با مصلح اطبا بکرا برود

و آشتی از سبب گویند طالب آبی سبب شراب بکنند بشیره کشت از دانه گون بختی + درگز میان
 با نده سفته اکتور میگردد + دورتر کے خطای خوان مرے کہ در میان آن نان و حلوا دکنده ان و بجهه ما
 نیا و بجلیس ذرات مشرف الدین علی زردی در غفر نامه آورده سبب بشیره نامکونه کونه خورشس +
 که جان یافت زان ذوق دتن پرورش + علی بیک علی فراسانی سے جای نیست که از بند اول شفقت ام
 و ریے بشیره بگور بشیر از شود بجزارے ہستائے سے جهان بشیره کفائش قرار داد که من +
 سما و صیت نمیش بر دیار کشم + بشیره بدان اصطلاح اطباء بشیره رقیق صاب سے نیست
 در چاشنی بشیره جان سح شکر + انقدر نیست که بسیار روان ساخته اند + اشک شیرین مان شیرین
 کنایه از قوط خاقانے سے شکر که در ان دیار پر شور + نان شیرین بود آب شور + شیرین بر چیز
 نسبت بشیره داشته باشد خصوص در علاوت دینز کنایه از بر چیز عزیز دنیا یا ب دغوش بندہ عموماً
 و حرکت و تکم اطفال خصوصاً تاثر سے تا باشد راه نسبت فیت انرشس لکام + بود چون زرد شیرین
 خون مادر شیر شد + عضو شیرین تر از عضو دیگر است + اما لب جان شفت صلاکے دگر دارد +
 مزار صاب سے کزجه در شرم و جا چهره دریم مثل است + بہت خسار تر صد پرده از و شیرین تر +
 کفخی سے بکوی او مرا سنگین دلان دیدند و غوغا شد + کہ عاشق مینہ شیرین تر از فرہ و سپہ شد +
 شیرین حرکات و شیرین تمایل و شیرین کار و شیرین افادان کار و شیرین قباد شیرین بهمان
 و شیرین خوام و شیرین نگاه و شیرین دمان و شیرین زبان و شیرین لب و شیرین سخن
 و شیرین کلام و شیرین تکلم و شیرین گفتار و شیرین سوال و شیرین صبر و شیرین نفس و شیرین
 گذار و شیرین بسم و شیرین فسانہ و شیرین مشرب و شیرین سوار و شیرین گوار و مینہ شیرین بود
 شمار و متاع و طبع و شیرین آمدن و شدن در چشم کے و شیرین کردن در لطر جزیرا
 و شیرین کردن خواب و خزان بر کے و شیرین کردن دین کے کنایه از رشوت دادن و کاسار
 کردن چنانکہ گذشت و شیرین کردن و شیرین شدن آب نہ شیرینے بل نسبت نذر ذریعہ
 ذایقہ در دمان در زبان است و کام در زبان فودان شیرین لویند انکہ گویند از فلان جز لب شیرین شد کہ
 از تبسم نمودن و نرم خندیدن باشد و شیرین کردن با دام کنایه از شکر پوش کردن آنرا محقق گاشے
 سے همچون با دام تلخی کز تک شیرین کند + عاشق از دغوشے از خندہ ادادہ اند + مرا از ان سب
 نو خط پوست مفروش + کہ بخروز دگر نمانع شیرین است + صاب سے گوشه کبر ان را چشم
 خلق شیرین کرده است + خال مشکے کہ در کج دمان پاراست + چنانکہ شیر کنه خواب ططر
 شیرین + زرد و غفلت من از سپید موئها + کوکین در سینون چون تبسمه سر مالان کرد + کار چون
 شیرین فتنه خود کار سمر ما میشود + در نظر ما میکنہ شیرین تر از شکر + کلک صاحب
 از حدیث شکرین آینه را + ناجوز بوز عمل در چشم سیم شیرین شوند + کہ باشد فانی سے

خانہاں و درستان از ہم جدا به عشاق را لب طبع از بوسه سست است به از بس زبان تنگ و تیرتیر
بیان است به مردم هزار بوسه طلب گانگیوید به در یکدیگر لب شیرین بیان پیش به صاحب
سے ز نغمه نوشکر از شد جهان به گفتار حق خامه شیرین زبان تست به شیرین تبسمی که مراد
دل زدوست به از موم مهر بردین انگین زدوست به ناز خط سبزه بخت لب شیرین تکلم را
کوزد لب تکیها حرف گردان وین کردو به ناز ایندی بزمگ نیامید ان به متکلم نشود طوطی شیرین
گفتار به در غم بیا من گوید میر به مرگ را بر لب شیرین یعنی به چون طبع شیرین شدت در جان
زما جاسے دی عزیز به هم نگون پیش عن ہم پیش دون باید شدن به دیدہ آخر که چون دیند دینار
انکہ خواہ چند ناچارش نگون باید شدن به اثر سے در نظر احسن سے خوش دارد یا به کلیم
عشق چون فراد شیرین کار نیست به ملاحظہ در قسم سے ان نمن کلک شیرین صبر به کہ خوش
شکر رغبت در جوی شیر به در تو رفیق نشکر سے رسد کربان شیر شیرین خرام به نکر دو در کا سینے
تکلام به وہ زمان دو با دام شیرین نگاہ به تقوا و سیکے قدر صد دستکاه به در تجریت خود سے
بین شوری انجنت با من بے به کہ شیرین بنایم چشم کیے به کلیم سے کہ کلیم شد انجا گل سے
بر جا کہ در با شیرین شمایل افتد به فطرت سے شیرین حرکت از بس صلوہ نازت به ز نور
عمل میکند آنو سے میان را به خواجہ شیراز سے شکر شکر شکرانہ بر نشان حافظ به کہ نگار پیش
شیرین حرکاتم داوند به شیخ شیراز سے بے گفت زین نوع شیرین نفس به درین شعر سہی شہادتیم
بس به میر نرو سے من آن چشم شیرین گوایم به کہ آب زندگانی نام دارم به شیرین جو از من
چہ خبر دار و از جهان به مسکن کیے کہ بنیدش از دور در جان وہ به کہے کروام شیرین شد نشان
همیشہ تلخ باشد ز کھوش به ظهور سے وہ چہ نور با در دل شیرین سوالن میند به تا جواب
تلخ از بہا سے شکر خاد نہ به بر حسن و خوبی سے قد جرن بندش را استکان به در نور شیرین
قبایہ میدہم به آصف خان صفر سے صنم رزان نجالت و بکران شب به شکر مند شیرین
شد لب به سید سے عرفی سے اگر نہ صدر ذات بود بکو نہ قضا به لبش ز فرمہ کن زبان
نود شیرین به شیرین بافت نام قشعی لطیف طوری درینا بازار در تریف بزاز آورده کہ شیرین
بافت لعل نوحقان متاعیت بگردکسا و برداشت شیر و سبج کنایہ از ناساز و مخالف یک لونی
سے جکوم شتر سے را از پوست به سعادت بروم شیر و سبج کو و سبج بکسین مہل و نفع سے
ناز سے در خرفای حمد تک شیرین کار کے کہ کار ہا سے خوب از دستش بیاید و ایضا قناد
مرزا صائب سے بے نایہ تلخی بازام از خوش را به کرب شیرین کار بود و شکر بہان نہ
و بہرین قیاس شیرینے کار کو گوید سے کوہن در بستون چون تیشہ سہ بالا کردو به کار چون
شیرین فند خود کار سہرامی شود به بستون بر کوہن خواب فرغت تلخ کردو به زدو سے

چسبید بدل کار سے کہ شیرین میشود شیرین کردن زمین را صلح کردن صاحب سے میگم از ترزانی و تهمان
 مهربان میگفته شیرین زمین شور اباران ما چه شیرین بودن خون نذیر و مرغوب بودن عبدالمصدق
 نمی سے خون شیرین است رحمت را خدا آسان کند و باز مثل شد که با تاریخ نانش خوگرفت و شیرینی
 خون دلیل عمداً خونت شیرینی م و در شیرینی بنام واقفانه زمانه آن گنایه از خوش آید که
 است مرزا صاحب سے دعه بوس آرزو و نشانه را در خواب کرد و دید که این طفل را شیرینی افسانه
 بست و شیرینی تنبیه رسم است اهل ایران را که روز شنبه صبح از خواب بر آمد قدری شیرینی
 خورد و به حضار شمت کند نغمه ای که اگر این روز عیش کند و تمام مغفله خوشی سرا بد و لا فسلانتر سے
 معلوم در این فلک بازی و ستایش و در شیرینی نشانه زمین جبهه انقدر از شیرینی خواران
 بستن که در وقت مقرر نمودن نسبت عروس دو انا و پیش از کند که کنند و عرف مند از مکنی
 خوردن در این جان شیرین است که کشت اشرف سے جو غنچه لفظی است دانش شد که
 جان معرفت شیرینی خورشید شیرین صنم و شیرین پس از اسما خوب است میرزای سے
 پیردین چه کشت از دوران زیبا نگار به قامت من جسم گرفت از لطف ای شیرین نام شیر
 بیایه بچول درنده سرف و بیایه معرفت چه است ذریان شریزه حیره عوان برق به حال در آگاه
 از صفات او شیر آبی گنایه از ننگ شیر سپهر و شیر کردن شیر فلک و شیر چرخ گنایه از برج
 زسد شیر سبستان گنایه از رسم دستان شیر علم و شیرایت و شیر لوی و شیر درفش و شیر
 شاد روان و شیر قالی و شیر فرش و شیر سباط و شیر سز برده و شیر بالمش و شیر دیاد شیر جبر
 و شیر دیوار نقش شیر که برین جزا کند و هلاق شیر قالی بر شخص پر لاف و کراف نیز کند زیرا که از و
 ایچ که ریه بر می ایه خانی که شیرینه کور راضی سے میدرد پوست با و چهره شود که می شسته به بسته
 سسند و فرش کند شیر قالیست و انور سے سلطان سلاطین که شیر خورشید و در هر که سلطان
 شکار باشد به بارگاه خود شیر فرش ایوانه به نجابت شرف و شیر گردون باد و شیر فلک
 آن شیر سز برده دوران و در مرتبه با شیر سباط بنجده به لاف نسبت زند حسو و دیکه به
 شیر بالمش نشد و شیر غزین به جمال امین عبدالرزاق سے بلند قدر تو بر چرخ شیر گردون راه بازی
 پاس سپرده چرخ شیر شاد روان و صاحب تذکره دولت شاهی سے شیر و نقش و خشان طغفر
 جواز خانه شیر تانده خور به جمال امین سلمان سے آموی چشم تو شیر لوی سلطان و قلک به
 شکست و صفت به نوا دریه و خورشید نصرت توفیق کرد کار به طایع بر شیریت جبهه به گنج
 مولی صوفی سے ای شیران و شیر علم به حله ثبات از با و باشد و مبدعم و اثر سے چون شیر از
 حکمتش دروغ او مجرمانه شیر و با هم چرخش درید از یکدگر غنی سے فرعی به نیشان بویادارم
 بسا دراه درین عینه شیر قالی را شیر حاجی تقدیم نماید بر جم مصاری که بر و بر رسا درون

درون باشد از کتب تواریخ معلوم شد در دستم فخری دیوانه حکم کرده قلعی بی حکم گفته قبول است
 جامی دین محمد حیدر خیر نقاش است به قلمش در متن شیر حاجی مرتضی است به حسن تا نیر حسین
 حسن مولد بناز استان بخش به کبیر اول ازین قلمش شیر حاجی را به شیر برف و شیر برفی در شیر برفین
 صورت شیر برفی که اطفال از برف در را به سازند و از دیدن آن اسبان هم خوردند و این رسم است
 در شیر برفی که اسیر و اسیران را در و چنانکه از اهل کابل و غیره بچشم بپرسته ملاحظه است که چه قسم آن
 بر دهن را ازین شکرنی به نمی ترسد بپنک از شیر برفی به شیر برفی است تا اسب بر اسبان هم شیر
 برفین گفته است به کرده زور برف در اجرام علوی شیر کار به بر برفی برفی است این بگرد
 زهره زاه به که همیشه از آنش فرزند شیر برفین را به نامک به سرخه شیر آب زدن کار
 عقل نیست به عقل است شیر برف و شیر است آفتاب به شیر فلوس صورت شیر برفی که در
 کبیر برف فلوس باشد و طرف دیگر ام شهیدان در صفایان شیر ازین است زود شیر ازین
 سه آردون زرد است آسان خود به غریبه بر روی برفی شیر است به شیر برفی صورت
 شیر برفی که بر سر برفی از آن رنگ ساخته نشسته نماید در برفی است که اسبان و اسبان
 به خبر کوکین خود کس پهلوان عشق به بر سر بیستون بکر شیر بگنیش به شیر برفی صورت شیر
 که از طلا سازند قبولی به پیش من از گریه چینی بود بقدر تر به در زمین من مردم خوار اگر شرط است
 شیر نذر شیر برفین صورت شیر برفی که از چشم نذر سازند بر خرد و شکر که برفی است بگنیش بود
 شیر نذر به پیشین بود به مولی خودی شیر برفین از برفی که گفته به بوی شیر برفی که گفته
 شیر برفی صورت شیر برفی که بر برفی حوض سازند تا آب از دهنش بریزد و بگنیش به چون بگنیش
 که در و بخر و بیاد تنگ به از دهن او در آن کرد و شیر برفی آب به خواجه جمال الدین سلمان
 شیر برفی درون همیشه بر مرغزارت مگذرد به از صفای شیر برفی است شیر برفی در دهن به شیر برفی
 بگنیش آینه که قلندران بر سر دهن کرده اند از علامت پس در آن اکثر صورت شیر برفی در دهن
 از اهل زبان به تحقیق پرسته درجه به نیکنه به بزر برون از دهن به سگ نفس را شیر برفی آب من
 شیر داغ جاریه پیش باشتین کوتاه که در دهن بگنیش در دهن وستان جاریه است که از برفی
 گویند در آن دوران به پیش شیر برفی شکوت که شیر بگنیش شیر بگنیش خواجه نظامی به
 گشت کم آن شیر بگنیش شیر مرد به مرد در آن غم که چکار به خورد به شیر بگنیش نام کتاب از جوان
 فراخ سینه نازک بیان خواجه بلمان و گشتی گران بیانشند به نجات به از دل برده این
 برفی با برفی به شیر بگنیش برفی که برفی به برفی بگنیش بگنیش که نام دل که گفته
 بن سیه چنان به فغان نند در آن شیر بگنیش شیر بگنیش بگنیش که شیر بگنیش
 در دهن است شیر بگنیش نام فنی ز گشتی که چون برفی را بگنیش خورد شیر برفی

رسانند حریت مخلوب نکد ایزد که پشت بزین رسد و جسم اگه شیر پشت هلاک نمینخلطه بزنجاست
 سے شیر غلیظہ زرد است شیرین فن ماہ شیر غلط است فن دلبر شیر اکلن ماہ شیر اکلن و شیر
 او زن بزای فارسی شیر اندازد شیر دل و شیر مرد کناہ از توپے و پر زور شیر ک و پر و جری سے
 و بالفظ ساختن و شدن و کردن مستعملیے کاشی سے زافادون او دیر ک شدم و پر و شید و توبہ
 شیر ک شدم و غور سے سے بخون غمزہ را عشوہ ات کردہ شیر ک و ثواب شہید تو چشمک
 ثابیت و سولانا کشتیم و زعفران سرما سے رو ہی را کہ شود پشت بجمیت موی سے و اذی کے گرم
 شود پر شیر ان شیر ک و زردی سے چنین گفت با رستم شیر مرد و کراور بدین فرمی باز کرد
 بر خسرو سے زبسان ک نادر ک بنزد چشم نکار انداز او بہ بسیار و شیر دل کرد و نکار ناز او
 عبد الواسع جیسے ملک بر فضل نصر ابن خلف فرزند تاج الدین سے کہ بر باید ہی تاج از سر نشان
 شیر ازین و نظامی سے اگر چه زرم زن شیر شتم و ز حال جهان بخیر شتم و نم شیر زن گوی شیر مرد
 چہادہ جز شیر وقت نبرد و شیخ عبد الواب با ضافہ ضبط کردہ شیر کراں است کہ دانش بس
 و خود داری تواند کرد از افادون و تیندین کہ لازم مینستے است محفوظ ماند نظامی سے رستے کرد
 با شیر ان دیر سے و ک نام مستے با شیر کر سے و صائب سے بکد و جام مرا شیر کراں ساتی
 ک شیر مست شدہ است از شکوفہ بتان و شیر کراں نے اچکھ نسطے با فن و جبر بدین و شیر
 طالب آملی سے جو غم صید مسانے کم ولایت فیض و کین بشکار کہ طبع شیر کراں است و شیر طاقی
 بوزن زیر جاتی کناہ از مفرد و بے بل بودن پشت اند نجیب الدین جواد قانی سے بشیر طایفے
 غور غزہ نمی تر سے و ز روز کار کہ دارد نہاد و طبع بلیک و شیر ازہ اچکھ بکلد ان بعد از خرد ندب
 کتاب در اطراف اجزا بار شیم نکیں ترتیب دندہ و رکنار جبر و دوزند و بالفظ از دن و کردن ساختن
 رستن و رختن و خورد رختن و از زم کتہ گشتن و از زم گشتن مستعمل پسین گذشت ملا تشہی سے کہ من صفت
 حسن است کین توریت خوبے راہ از شیر ازہ از زم کتہ گشت اوراق تبر شد و مرزا صاحب
 سے بنیز از خط کہ بچیدہ است برود و الا دیر نش و ک مصحف را دگر شیر ازہ از زمار بسیار د شیر ازہ
 مجموعہ گلزار فرد رخت و سبتل جو سز لاف بر نشان ہوارفت و انکہ با شیر ازہ دارد کتہ اوراق
 بار ہ شیر ازہ دیوان خسرو بودہ است و انقدر نور خون و قطرہ می بودہ است و موجد بتیا بیم
 شیر ازہ ز بخیر رخت و عرفی سے تا شاہ علم و علش چہرہ بیفروخت و شیر ازہ مجموعہ ز بستہ
 گرم را و در دیش و الہ ہروی در مع کہ نقطہ سے بس را بطہا سے مقرر کرد و شیر ازہ حادثہ
 قدم کرد و خطرت سے کمن گویا بعض معایار ب زبانم را و ز خاموشیے بزین شیر ازہ لوراق قحلم را
 طور سے سے زہ ظہوری در دکن شیر ازہ بر دیوان مع و بر دیوان غول خود را شیر ازہ حکم
 شیر ازہ شدن کناہ از فرہم ابدن شیر ازہ کبر صاحب سے طول ایل جہر شدہ کہ بر ہم زہانت

نه تاقت به شیراز و کیریت درینا کتاب مگر به شیراز ال د بوده در شنبه انجا شهرت دارد شنبه معروف
 که در این شراب و گلاب دمانه آن دازد و دست به سر باز افش زبان شیرازی از صفات و گشت شاخ
 گمان از شهبات است بفریب به خنایه ساق زور با ده فرماقت کره است به سکه کش
 زاده گمان شنبه را به نغی سے هر چند که زوشیت می برش نکشت به لعل تو پیمان بکفاریه
 بی بی بزرگ خوشترنگ دل به ساق ز شاخ شنبه گل بنه حدیث به صایب سے لفظ نازک
 صایب صایب رنگین به شراب میله در شنبه ساق شیرازی است به درین شنبه اول مجاز است
 خواجہ شیراز سے انکه در شنبه ام زریه یعنی داده است به شنبه ام از چه می بردیش طیب بزرگان
 دینے ایند نیز مجاز است مزا صایب سے شنبه خوش بر شکر خوبت برسان به ناکجا مبر کنی درت
 زگار دمن به شنبه ساعت شنبه باشد که تو قات و تقادیر روز دشب به ان معلوم کند در ان
 در شنبه بود که دین بر در با هم نطق دازد بگ بر کند چون رنگ شنبه بالانبار در شنبه بامین خود
 آید از ادب یک ساعت قرار دند اشرف سے شنبه ساعت به گمانه مستان شده است به سکه
 بر ساغوا سنگ است فاد بهی که گاشی سے مشتے ز خاک پای زمانه گرد و چشم به عمری برسان
 شنبه ساعت بهیم دند به صایب سے عمر عالم و اوان است دمن یک غنچه دل دارم به درستان
 در شنبه ساعت کم رنگ با بان راه شنبه بر اه کن به از مانع و حاصل لیکن مشهور به نیمی سنگ راه
 و شاد راه است نه شنبه راه که در میت بر محمد زمان راسخ تعلق شنبه راه فرام است به بیای چشم
 این رشته دلم است به شنبه گلزار شنبه که بر اوراق تصویرات دیگره بگذرانند تا سبب کم و بخار
 به این زسد بس اگر ورق مذکور تصویر دیجات دشته باشد آینه تصویر گویند در نقش مانع و بیمار
 در شنبه باشد آینه گلزار شنبه گلزار قونند تا نیر سے بزرگ شنبه گلزار از لطافت تن به شود بیان
 در خوش زدل جو در خیال بود به اگر گلزار بدال مملکه بود بس نیمی شنبه باشد که گلزاران ریخته باشند
 در این کلهایم از شنبه بود که در شنبه تعب کرده باشند خواجه حقه پای گلزار شنبه حجام شنبه بود
 که حجامان خون بدن از ان میکنند در بعضی امراض شنبه باشد و خون در ان نباشد این بره
 رماله ماده بود در ایج ایران است در دند رستان این عمل شاخ گادمانه ان گفته شنبه مطلقاً
 در ایج نداد محمد سید اشرف سے لکه رنگ خون زینت جنت در اذام من به کاستان می نماید
 شنبه حجام من به بردشته آسمان ز خون کام مرا به کردست جنین بزرگ ابام مرا به خون خوردن من
 خاکنه در غلیله بود به رستان بدن شنبه حجام مرا به شنبه نازد شنبه داره ال شنبه کار بکاف
 نازیه شنبه ساز و شنبه گر که ام معروف ابو طالب کلیم سے جثمان تو ترک دل عاشق خوانند
 شنبه گران کار بود با ده گشان را به در ویش دال بر وسیله شنبه به هر عدد دارم جزوی به هر دو
 شنبه سازی سکیم گاشی گلی انگری به مزا صایب سے مدد دست زیناد حجام در فصلی به شنبه

انچه

که همیشه ساز شود و عجب کاسه گرامه زمین از ترکتا زا و بخاریه فلک از کارش همیشه در آید
 میر خسرو سے زمین نازگان، عجایب خسرو از آنکه در کوچه همیشه کاران دیوانه و گنج
 همیشه روزان همیشه الوان که در تار و پودا تپیکند خواجه صیفی سے غناد داران برودت و سخن کم
 روزان آن چشم و بینا همیشه روزان همیشه نبات همیشه که نبات دوران بزند تا بسته شود
 تاثیر سے سنگ فرار من همیشه نبات بروم ز بسکه حسرت مشیرین جان نجاگ همیشه باز
 آنکه بازیے همیشه کند و محیل و کار روز و فنون در نیمازیست و همیشه بازی در حراجی باری فی است
 ازرقاصی که در فاصان همیشه حراجی بر آب و گل ب بسکه گدازند در قصص و کسند و با وصف حرکت
 رقص همیشه اسرانی افتد و اگر بیجا شود بکرات اصول گردن و باز و بگیرند و لگا هارند و همیشه بازیے
 یعنی حقه بازی از سے شکسته بر سرم از ره شوخی و بیایکے بهاران دل مشوق همیشه بازیے
 شاهزادگیں و شیخ نظامی سے بران همیشه دلان از ترکتازی فلک است گشته همیشه بازیے
 همیشه گردان شکره داین از عالم حقه باز بود یعنی اول قصاب سے از سنگلاخ و بر دل همیشه بازیے
 خندان جو کیک مست ز کوه و دگر گشت به خواجه شیراز سے همیشه بازیے سر شکم گریه از حبه و
 رست به گرابین منظر چشم نقیصه یعنی همیشه دل و همیشه جان کنایه از نازک بیان و نازک مزاج
 مقابل سنگدل سنگ جان صایب سے سالم از سنگلاخ تن نیار به همیشه بازیے آید و ام به نازک
 نرم بر روز و رچندین میرود و همیشه جانهای من دار و سلاخین دست را به همیشه جان خریدن هزار
 عشق نیت به ناکوس همیشه است که در بار عشق نیت به زردین رویت دل آینه زور نیت به بر
 همیشه دلی طاقت دیدار دارد و همیشه دل نیکی نیت آید به درازن عمل ز کوه و گز شود پیدا
 من همیشه دلم حوصله سنگ ندارم به دارم سه صلح و جگر جنگ ندارم همیشه حایب هیچ کاشیے
 سے در کوزه عم همیشه صاف دلم آخر به از جو شرف ابد گشت بهایه همیشه گزیند بهر خانه
 همیشه سازان اشرف سے سفیر که بر همیشه گز خانه بود و از اطمینان شاهانه شیراز سے همیشه
 کردن کنایه از محق و بخرد خانه نیے سے این همیشه گردان که ازین خمیه کور به بی نام چون قراب گردان
 طاب نشان به همیشه نیے همیشه نه کردن و همیشه نه کردن هر گشت درین به نام طلق کردن
 و کشتگان و پیکر انم در ده بردان که نشستن و آواز سینه بر آوردن بر ای نخل ساقین کی را محمد سے بیله سے
 کا به بر شش سخن از در صحن بود همیشه نه به گاد در کوان سخن گشت مصرع یکند به ملاخورد و حواش طبعی
 نوشته همیشه زبانه نایاب بیان و او برود حایب سے همیشه نه ان طرفت به شش میکلند به حجب
 هر گز روز در نجان عشق به همیشه بر ناک من در رنگ نقادان کنایه از تنومند شدن عیش بر خسرو سے
 در افتاد و نجان را ساز از جنگ به در افتد که کن همیشه در رنگ به همیشه بر سر از رنگ همیشه
 بر سر کشتن و همیشه بر رنگ زدن و امان کنایه از افشای راز کردن به حبه سے نرسے راز دل را مال

باس دارم کہ میری گراہہ شیشہ برنگ + صائب زبرد و او سپاہیوں سے خدمت خاص + ہر شکت برنگ
 زرد شیشہ را پھریشادی تاغ مگروہ صائب + آسمان شیشہ خود رنگہ بر سر آہ شیشہ بر سر کشیدن
 مرادت مینا بر سر کشیدن ہر او بیک کرجی و سابق تخلص سے یہ سب کی جام سے شیشہ بر سر مکتبم +
 ہجو داغ لاد خون زرد شیشہ بر سر مکتبم + صائب سے تعلق نے کمی گرد و حرکت آسمان ہر شیشہ زرد
 ہر کشیدن مکتب + شیشہ جیدن شیشہ شکتن شیشہ افادون شیشہ بر سر خوردن بر یکدگر
 خوردن مرادت مکتب سے علم سے گرتیے بر ساد عشرت مانگروہ شیشہ بر یکدگر چون کج در با خورد
 صائب سے پاہر جائے گذارم شتر سے در خاک است ہر شیشہ آسمان گویا کہ بر سر خورد
 است + طالب آئے سے شیشہ سے در شب مہتاب مکتبم + زین شیشہ شکتن دل اجاب شکتنم +
 مرادت بر سر دیار سے شیشہ چیدت بر طاق ولم دست امید ہر شیشہ زرد سے تاشا
 سے شود + ارادت خان داغ سے زخم بر شیشہ خانہ و جدم ہر شیشہ او + الوان زجاج ہر شیشہ
 ہر شیشہ بر سر کشیدن عوام است کہ عوام وقت فرود زدن در دریا سے حفظ صورت
 و باس دم از تن سے دتلی آب شو چری سے شیشہ ساخر بر سر مکتب مہازان نوطہ زرد سے
 چون تکلف فاون کجا من سے زسا شو مکتبم + ہجو عوام ہر جو شیشہ بر سر مکتبم + اشرف سے جام ساخر
 کے من غم پیشہ بر سر مکتبم + ہجو عوام ہر جو شیشہ بر سر مکتبم + ملاحظہ سے جو عوام از شیشہ
 بر سر مکتبم + تو از در عیش و بر کشم + شیشہ در جگہ شکتن بچار ساخن شیشہ را بند زدن و بند
 کردن پیوند کردن صادق دست غیب سے شویخے کہ زرد شیشہ دہارا اند + سوز و زخم ہر شیشہ
 سبز + زرد ہر شیشہ قلبان دگر + کلیار دل شکتہ مارا اند + شیطان کہہ شیطان سار
 ہر جائے سے خاک بر سر باد آتش در جگہ گنبد زین + ہمین جرات نماید نفس شیطان سارین ہر
 ہر شیطا کہہ نا عوام اس دین + کردہ ہر جو نفس زمین + خط بر سر جرم ہر شیشہ ہر شیشہ
 کہت نہ ہر شیطالی شدن و کردن نماید ہر محکم شدن و کردن ملاحظہ سے رسیکہ ہر من از در عیش
 مکتب است کہ ہر شیشہ ہر سوز زانہ شیطانی + نو نے زو سے سے کر عوام فکر کرم ہر
 نماید خواب + ہر شیشہ عقل اور خط شیطانی کہہ + حکم شفا سے خاطر ہر ہر شیشہ زرد
 حیف ہر شیشہ کہ ہر فکر شیطانی + ہر شیشہ عوامی از ہر عوام و ارکہ از مال و مال ہر شیشہ ہر شیشہ
 میلے سے عکس دست و دم افشان تو در بحر فاد ہر شکت چون شاخ شگوفہ در زم از ہر شیشہ
 بیایے ہر ہر سفرہ طعام و بالفظ کشیدن مستل و ہر صورت قابا سے طعام مجاز است ہر شیشہ
 سے کس سر نے بنگ صورت دیدہ است + بر طاق خانہ آتش زرد شیطانی کشیدہ است + ہر شیشہ
 آتش ہر ہر کردہ کہ صورت قابا سے طعام بر طاق خانہ کہ کشیدہ است شیشہ بیایے
 ہر شیشہ ہر شیشہ ہر شیشہ ہر شیشہ ہر شیشہ ہر شیشہ ہر شیشہ ہر شیشہ ہر شیشہ

و مانند آن و با لفظ آمدن و گرفتن کشیدن و کردن و برداشتن مستعمل میشود مثال اول در محبت معتاد شدن
 گذشت صایب سے نامن دل شده را دست بردون برداشت + جو بر تیغ تو چون سلسله بختون برداشت
 صحبت نا جنس نفس را بفریاد آورد + آب در دهن جو باشد یکد شیون چراغ + سلم سے ز شیویے
 که که نخت من چه نم دارد + جو غلیب کند ناله زانغ میر قصد سے امشبہ شیویے که کشید ز لبان +
 نیه اشتم باغ کورا باغبان گذشت + شفیق سے اثر ز ناله را فغان نیشود خاموش + طرفه است بگو شیون
 خود را + شیون طراز در گوش انگنن بیا به شیوه بیا به محمول در اصل یعنی نیکو کردن کار و یعنی ناز
 و کشمید طرز در دشت و خویبے ذریبائی مجاز است در جا که موزون از صفات دست و با لفظ کردن
 در اون و سپردن و طبعیدن و گرفتن و داشتن درود و شکستن مستعمل در دشت و اله هر ویسے در شیوه کنی
 به به گوی + مشتت سدا ز به شیویے + در نظر جهان خود فرزند + کز به نایدت منو + طور سے
 سے باغ جگر شیوه حجت نداد + گلبن زخمی ز سانه مویخ + خواجہ شیراز سے از رخت چون امرد سے
 زویم رخت + شرط این بود که کار ما بخراین شیوه نسیریم + ز گس طبع شیوه چشم تریسے چشم + میلکن
 حشش در دل در دیده ضایعت + اسیر سے کوشه گریسے خوشی را رسوا یک عالم کرده است + اگر سر
 مشهرت تارکے شیوه عقاب گبر + شیوه گراز عالم منو که تراریسے اگر چه مشهر بناد جان جان حالاک
 است + تو خود شیوه گریسے شیوه در دارکے + شیوه بافتن آواز اسپ شیر مزاعرب نام صبح سے
 نوایسے شیوه شیر و طبع شیرین ز خوش است اما + صدایسے تنه فرا از ان خوش + طور سے
 سے مشهر شیر بانده برکاب + روز رت ز شیوه نوسن + باب الصا و المله مع
الالف صابون چیزی است که بان بارچه می شوند نجابت جرب دکنده و تخنه آن
 تا تا من سے تر اشند و مشترک در چندین زمانها و بهترین آن عراقی است و در فارسی بر بوه بیا
 تاز سے خوشند و صابون زدن میسے شستن صابون سلیم سے چنان از رخت تیغ فتنه قامت + چون
 ریز سے که تار روز قیامت + عجب کردا من در بار در خون + زنده از اصد فتنه صابون + و اول
 بروی سے کتوده سخن ز سایه قهاب + صابون زده خاک را لصد آب + صابون کے کسی رسیدن
 چون در نظر با هم بکنند یکی دیگر را بگوید که صابون من بجامه تو رسید است خواسے دست در او آن
 باشد که هنوز ضرب دست کشیده و عید در تعریف ندمال سے ند بوشس کم دست بفرزون او + هر کس
 رسید است صابون او + صابون سے نام شیرینے که در نده و شتان از نکه سفید سازند طابرا
 در ولایت هم بوده باشد کمال اسمیل سے صابون سے است سخن زمین لب لب ز بس + کاورد فتنه
 مصریے ازارگان برف + صاحب بار صحابه صحابه جمع زفار سیان یعنی خداوند و وزیر استعال
 کنند صاحب امعاء و صاحبیر مثله و شیخ الریس ابو علی سینار از ان گویند که او در بر خواله اوله
 بادشاه ریکے بود و لفظ صاحب دل بدون خافتم مستعمل لکنه مقبوس علیه بار کلماتت چون صاحب

صاحب سخن و صاحب خزو، مانند آن خواجہ نظامی سے خبر برد صاحب خبر ز دینا، کہ شے مستدیمہ و او خواہ
تعلیم زمانہ بر شاہ روم کہ بر مہربان تک شد مزبورم، صاحب قرآن کے کہ حکام سقوط نطفہ
یا وقت تولد او قرآن عظیم سعیدین ہند لاطرا سے دادہ اصحاب قرآن ز گس شہا قلم، تا کنہ شش و در
بنان نشوونہا تسلیم، صاحب مردہ سکون با وضیم تقریبے است کہ بیشتر در دست غنہ کا در خر گونہ
بسے مالک مردہ وجہ سے بر کہ میر و علم او قسمت من مشود، دارہ گویا من اینہا سے صاحب مردہ
مخوفات سے در طلسم زندگی تا کیے توان بودن اسیر، نرسین در کنید این جان صاحب مردہ
صاحب دیوان صد رسند در عرف حال تھا دیوان گویند اثر سے صاحب دیوان علی ابن سہاب
کہ است، خلق علم از ہمش اسم عظم بزبان، صاحب اسناد در بر نویسنہ، صاحبی ترمی از قلم
لطیف نویسنہ از انکو قبول سے نہ ہدیہ سچ بگوینت جوان منت لب، صاحبے زین دور گویا
را خوانم روست، مسکن تاثیر و رصفت انکو سے در صاحبش لذت جان، قندہ حبش از زمان
دستیگی نامذہ چنام کہ بعد ازین، ننگ آیدم کہ جامد من صاحبے کہ، صاحب نواز جناب خیر المدین
میرزا نند کیے کہ اور اصحابش نواختہ بر افراختہ پش و من سچ یا انکہ او صاحب خود را در اسکے
دولہ ہی مکیو ہا شد یا انکہ یاد آور و ذکر نام صاحب خود معرفت و مداح از بود خواجہ نظامی سے بستند
خوب صاحب نواز، پرستش کنان بر دشہ رانماز، صباد کردن بر خبریے اصطلاح مرزبان دفترست
کہ ارباب دول بر کا نذہ سے مطالب کہ از نظر سکند و بر اسکے منظور، دشمن آن صادمی نویسنہ بر خبرت
از عالم سم کہ در آخر بعض بر اہباد طو امیر و بردہ انجات و مانند ان نویسنہ و بچین خبریرا کہ احتاج کردہ
بر ان صادمی نویسنہ ہتا و سے ز گس بار کالم جبہ نظر کہ کردہ منی متعم بر سر من صادمی کند، صادق
نفس رست گو بے شیخ شیراز سے چنین گفت در و شیخ صادق نفس، مذہم ز تو بخت برگشتہ گس
صاف بر خبر لطیف و پاکیزہ صفائی شدہ بر منی شراب صاف مجاز است تا خبر سے اسکے ز بر جلد گمین
ز جا بیرون رود عاشق، ندان صافی کہ جیل است شدہ کل در سوارو، طور سے سے در کنش من
جگر صافی، نہارد و در شک شفاقی، و جامہ کہ بنگ و شراب و امثال آن جان بیلا نند میر
سے عار خیمے در نظر آوردہ ام از یاد کیے کہ عیار نفس از صافیے روختہ اند، صاف طینت
و صاف طبیعت و صاف طبع و صاف ضمیر و صاف دل و صافی ضمیر و صافیے دل بر کلام سرور
میرزا صافیے سے قسمت زنگی از اینہ روشن نشود، انصافیے کہ من از صافیے ضمیر ان دارم
صاف کہ نشن نشتاب تمام رفتن گوینہ از انجا صاف کہ ششم نظام دست خیب سے از دل بکینہ
ماتخ او بگشت صاف، موج برزایچین اندوی در با گنزد، مع ایسا التاری صیبا با در ترقی
کہ از نہا سہی بود یا گوینہ و عاریسیان منی مطلق با در استعمال نسند و ہذا اطلاق آن بر او خزان
شدہ غمی سے روزیے کہ گل ز باغ بارت بر و صافیے طبل یا وہ سے شیانہ را، و نیز کنایہ از

خوش رفتار میر خسرو سے چون بر صبا برآمد کسر در عزانباد به مروانہ رو کوه بیان صبا آباد به نظامی سے
صبا بیلان راوردیدہ دہل + ز نامحرمان روی پوشید گل + یازمین در آمد چوری سے تنہ بہ صبار شد از گرد او پے
گند + صبح بالضم و صباح بالفتح باد اور دروشن ضمیر جہاگیر جہان تاب + صدقت کیش + کشادہ روی سے
باکرمان ابق سوار قاسم پوشش باوہ فردوشن + شوخنت + خونین جگہ از صفات و مانع سنبل گل نشین
می شیر شعلہ گرد کافور + فوره + علم قائم افتاب + بیہ انقبیہات دست نیز سے چراغ مراکش شاہ کا
قتلہ شد از بیہ صبح است + عالی سے نہشت کردہ توار دور شد بندہ + لب تشنہ تو خور زویہ
از سراب صبح + سے باوج و شگفتگی خوش + بر گل صبح خندہ ہیانت + سلیم سے از امید سے
کہ شب بوسلم بود + دست ششم بافتا با صبح + عربی سے کہ ظل تو ابرہہ اش شد + قاسم
صبح شب اکسون باد + قاسم شہد سے + انصاف ضمیر + بیگام صوبے + مر جوش
یہ صبح بود و ایام + طور سے بگزر رویے لب ریز جام + کش شعلہ صبح انگشت نام
صائب سے چون قامت خود است نماید علم صبح + گیسو سے شب مشکفتان بر جسم صبح است +
طراوت زغ شہم گل خیز بست + بہار فیض ہسم آغوش سنبل صبح است + کلیم سے کافور صبح
مریم ز منت اگر شود + گرد بر دست سے دیکر امیدوار + تو گر با این لب شیرین خند سے +
بشیر صبح خواہ مشک افتاد + شوکت سے مگر از جہالت ز خط طرف بنا گوش + وار د گل شب کو
شب نشین صبح + دانش سے ساقی باکہ بادہ بریو شفق کشیم + دریم شگفتہ لاله و نسربین
مانع صبح + خان آرزو سے ساق عرشیم شیم صاف نمود + موب سے شب دور شد نورہ صبح +
و با لفظ میدان داز افق کشیدین و نشردن و عیان شدن مثل سے دیدہ صبح و نور خوب غفلتی
باقی + جویت زین از ہتے شاد خوش + سنو کا نیے سے سپہ دم کہ جون سپہ زنگاری سے +
دیدہ صبح امیدم ز فیض یہ آرز + صائب سے مار از شب وصل چه حاصل کہ تواز نام + تا ہاڑ کئے
شہد قبا صبح دیدہ است + طالب سے آنم کہ ہر دم ز جہانم فشرده اند + صبح از تبسم گلہ انم
فشرده اند + صبح گمان کنایہ از صبح بخیر گویان دانکہ است کہ وقت سحر سکام ملاقات با کہد بگر
گوئید مقابل شب بخیر درین قیاس صبح بگفتن و صباح ایچزدون ملا طوادرتو رفیت پریمان سے
سحر چون بیجا آبد زدیہ + فخر کویدش با وصحت بخیر + خواہ شیراز سے صباح ایچزد بل کجیا
ساقیا بخیر + کہ غوغا میکند در سہ جنگ دو شہم + صبح صادق و صبح صدقت کیش و صبح است
خانہ و صبح است و صبح بر سنین و صبح دوم و صبح نایب و صبح بسین و صبح آسربین
مقابل صبح نخست و صبح کسین و صبح اول و صبح نیم و صبح کادب و صبح دروغ و صبح طمع نقاب لا
عبادہ لہی سے بودان زمان تاب صبح و دروغ + کہ از صبح صادق باشد دروغ + یہ نہر دے
از عشق سوختم چلم چون ز روز بد + صبح دروغ میدد از اقباب خویش + بگتے باہت فرزند سے

روی + جو صبح دوین کن راست گوی + در پیش دال پر دیگ سے شنبہ زہت بسوی بحر کہ دیدہ اور پخت
 برود صبح سخت در پخت + دارم لببنا شده ساخته کین را + چون صبح خستین نفس با پسین را + مرزا
 صایب سے دل آگاہ بر صبح خستین سے برو غیرت + کہ دارو در بساط عسر لمیہ دم دیگر + پند از گوش
 برون کن کہ بنا گوش سیغہ + دم صبحیت کہ صبح دوم آن کفن است + از صفای دل باشد حاصله در پیش را
 مان سخن تر مشو و صبح صدقت کشیش را + طاشانی مکتوبه بر مرگ دم صبح دوم جامه درید + ہم روی
 خراشیدہ دم پویے پریدہ + مرزا جلال طبا و روح صاحبقران ثانیے شایبجان با شاه غازیے
 سے فروغ چہرہ صاحبقرانیت + گواد صبح اول صبح نمانیت + باقر کاشیے سے گردی جو صبح یکم روی
 نشان + ہمیشہ در دو شان پویے شان + اثر سے ایجان ہر عدل کہ جو نصیح دوم + متوازن از
 نفسش چید گل صدق و صفا + بایے زریے جلال عباسیے از چہ رو + بایہ مرزا ہر دم جو صبح پسین گفت +
 خواجہ جمال الدین سلمان سے بر خلاف صدق برگرد ہویت دم کہ زر + کا دلشراں دم جو صبح آخرین
 سودا کند + بنین کہ با ہمہ حسن تقابہ کوتاہ است + تقابے صبح دوم را کہ برودہ در پخت + مولانا
 جامی سے جو صبح استین از صدق دم زو + صبح قیامت صبح محشر و صبح حشر و صبح جزا و صبح استغفر
 بنے طاق اسم شہدے سے تا صبح رستخیز خواجہ شہباز + بدار عجمی کہ زیادہ سخن شود + صایب سے نفسی
 از جگر سوخته ای بیرون + نام دم صبح جزا گرم بود از ریش + صبح قیامتش بود برو خواب در نظر + ہر کہ
 خواب میدان نگرش فتنہ زبیرا + صبح محرم کنایہ از صبح عاشورا تا نیر سے آنرا کہ ہر نو ہر است
 عجیب نیت + ہر صبح محرم ہر روز شب پید شش + صبح وطن صایب سے دل دوران رفت نذر دم ہند سے
 فیض صبح وطن این شام غریبان دارد + از دورت جو شام غریبان گرفت ایم + از دور کشادہ روئے
 جو صبح وطن در + صبح دم و صبح مان و صبح گاہ و صبح گاہ بنے مثل باد و باد و ان دیار و دیار ان
 سے در آمد در سوادم صبح گاہ بن + جو چشم سر آمد اولد ان + کمال اسمیل سے بیان صبح ان آفتاب
 زرد نمود + ہمن جو ہر صبح اور دو شان نگرش + خوب شیراز سے صبح مباد صبا اکل زوفا سنگفت +
 ناز کم کن کہ درین باغ سے جز تو سنگفت + نظایب سے ستارہ چلو برد صبح گاہ + جہان بود چون صبح
 باشد بگاہ + انور سے بگاہ صبح ان چون نیم ہمال + ہیر سا نذر ارج بوی عشرت صبح صبح
 و صبح روی و صبح عارض و صبح چہرہ صبح صبح صبح از سما + محبوب است حسن تا نیر سے تا یکے آن صبح جہن
 زان مکن لب تا نیر + خندہ از دور باغ من غمور زند + صایب سے صبح رخسار کہ شد دیدہ ام
 انجم قن + آفتاب سے مشو و ریش ز جہاب نظر + نور سے سے در شاد شام شد مشک پویے +
 سرت کردم سے ساتیے صبح روی + میر خسرو سے رویے نمود صبح بسم غدار + ساتی صبح دو بادہ بار
 صبح ضمیر و صبح دل کنایہ از با کہ دون در شندل خانیے سے گفتن سے صبح ل سکہ کارم ہر + در دوسر
 ایک زمین سکہ رخ بر شام + صبح طراز ہنور سے سے برو شہر با نش شام طجان در صبح طراز سے

صبح پیشانی و صفات استعمل میریزے سے بر آوری ز شب زرم صبح بر آوری بران لکھو شکرنگ
صبح پیشانی به صبح و او و صبح لکھه بر دو استعمل حسن بود سے سوی من شکفته جو صبح و اورفت + ناموس
سر و از ان قد طویله ترا و رفت به صبح امید گشته سے زرم به قدح آفتاب می باید به صبحی ز شب که رفت
صبح خورد بر شرب که در شبها خورد نیز اطلاق کنند و بالفظ کردن درون و در اذن استعمل نظایه
به صبح لکھه زنا صبح راند به امید شت شب زنده تا شب بماند به انوریه سے شاد صبح
ظفر کن شراب خواہ به زرد و نیم و مطرب و جنگ و رباب خواہ چکر کا گشته سے وید صبح رتودر خواب غفلتی
بافر به صبحی زین از بهت شبانه خویش به صبح است و جام با ده انگه تر شمع بر به باقر صبحی کن در باب
زین سوار به خواب شیراز سے در شب قدری صبحی کرده ام بیم کن به سر خوشی آمد با ده جام بر کنه
طاق بود به امیر خسرو سے صبحی کرده از مجلس بر دن به تیان را چاشنگه با زر شکن به طوریه سے
به حرکتی تم لبا لب زنده به صبحی به کام دل شب زنده به وقت صبح حاجی مخوان قدی سے
باز تو هم از خوشی باید به دل روم تدر سوخته می باید به زرد و ولایت صبحی خیران به شمع بحر افروخته
یہ باید به و چون صبح از ساقی شراب نوشید گویند بصورت بصوح حافظ سے بعد صبح کله بستہ صبح
بصوح بصورت یا صبح به صبح خند لکھه خنده او در صفات صبح بود در ادب خان و صبح سے
گریه شام شہیدان را شفق جوینے به نجوم نشان کن با تیغ صبح قدش را به صبح خیر کنایه از زا به
و نابد صایب سے خط شیراز و صبح خیرت کیر از به لب بگون ز خون بگنایان است کیر از به
صبر با نفع شکر گزیز با از صفات است و بالفظ دادن و سپردن و شکن و کردن و فو کنان و
و آوردن استعمل اسپر لاهی سے ہم کہ صبر آورد و زری بر بلا به گشت بر خورد و زرد بر دسترا به صبر باید
کرد از غیر خنده به صبر زیداراد باشد خطا به صایب سے صبر خورد فلک کن تا بر سے رو سفید نه
و نه جرم و استیافتہ تحمل یا پیش به سن دیک کھله جد از نوا نگاه جات به ایقدر صبر عاشق
ز پیر دست کیے به خواب شیراز سے هفت از زمین فرود این دولت داد به که بران جو رو صبر
شام دادند به میر خسرو سے و یک گفت خسرو از لب زرد و نیم شب به رسم که ناگاہ ایے شب
صبر مر زان نشکند به بر مزه سے گا صبر من شد از بیمار زلف او ضعیف به جا خواب من شد
دو اس چشم او خواب به صبر من شکست آسے گلبه یا صبر به خواب من گسنت آسے گلبه
خواب به صبر بصیت مصیبت نمانت کند گانت بنے هر گاه کیے را کوه سے رسد و بران صبر کند
و تحمل آن مرد در مینے ان مصیبت عاید شبانت کند گان میشود و قنیکه اورا مشکے مضطر سے ہمینه کنایه
پیشانی و شکفته با کس بخورد صبر سچ مذا جلال اسپر سے انکان صبر سچ گیت اسپر به ناسیه
کرده دو ابرو را به مع الحار اهل صحبت با ریه و لذت و بالفظ است آمدن و خوش
افان و بر آردن و بر آمدن و در گزیندن و در رفتن و نشستن کوک مشدق و خط صایب سے

سے کہ جو جلوہ گریے قامت تو در گلشن باس و صحبت فریے چمان بر نمود + تمت خان عالی سے
 من رنگ گل فراج تو سے آفتاب طبع + صحبت نشد برابر بہ نیم چہ میشود + رہی نیا پوری سے چشمش مفید
 آشنائیت مشکل + کہ صحبت بہ پیانہ کتر بر اید + رہی نیا پور سے زلفت دل بیکان یار در شکم + کہ صحبت
 من و او برز چہین نشست + مرزا صائب سے شینہ بانگ قدح با مقرب کیز کشد + کے تو نام
 صحبت ما تو در خواہ گرفت + صحبت ما در می گرد کمال مشربان + بر ہر نفس چون بگردن کعبت ساحل کفر
 رہ چہین صحبت کردن با ہم نشستن سے صحبت در نترست و طبیعت در دست + صائب باہل صورت صحبت
 چہ نیکنے + سالی سے بودہ ام در کج تنہایے بر اول اسیر + تانہ بہ آری کے لیے در روانہ صحبت کردہ ام
 طالب سے ہاگک این طرافت میرا نشد + کہ خوش طبعانہ با من کرد صحبت + در دیش والد بر دیے
 سے دروش باہر برفت اہل زمان + صحبتی کردا نیز کے جمع + در حق لوگویم اما باد + سہ پروانہ در کین ن شمع
 و در روز مرہ حال یعنی جامع کردن شہرت دار و ہر چند زعم عوام است و بالفاظ داشتن + در افتادون دشمن
 و کہ نشتن مستقل سے در عالم خیال تریا را کردہ ایم + صحبت اگر بار شود کار کردہ ایم + خواجہ شیراز سے
 صحبت عافیت گرجہ خوش افتاد ہے دل + جانب عنق عزیز است فرد مگر ارش + صائب سے
 شب کہ صحبت بحدیث نہ زلفت تو گذشت + ہر کہ بر فاست ز جاسلہ بر بار فاست + در دیش والد
 ہر دیے سے بیع و دم ہر دور را قلم سخن در کارند + کہ بو عطف قدرت صحبت دکا ہی جس + ہر خسرو سے
 نگار صحبت از انبار گیسل + گل خندان من از خار گسل + قاسم شہدے سے شینہ عمت من
 ساغیے میگردد + کہ شبے با بگون تو صحبت دارم + رہنے مجلس دیکارہ رنگ گورد بر فاش مجاہدست
 رہنے سے چشم من گشاخ بین دان خوئے نازک ز در رخ + تا لکام اطراف افتاد صحبتانہ است
 حایجے محمد خان قدیے سے جایی می ساتی اگر خون جگر میہ آد + آثرمان بر سر پیانہ بر صحبت می بود
 بر سر پیانہ غم ہرگز این صحبت بنود + بود غم ہم پیش ازین المابین لذت بنود + طالب ایسے سے
 چہ گوئیے تو کہ خاتم دلا کہ بیگہ و کاه + بیان کوشش بیان بر سر تو صحبت است و بالفاظ بردن
 اگر بے شکام گیرند ارادہ جنگ خواہ بود اگر بے اتفاق گیرند ہم درست میشود سے در مجلسی کہ چہرہ
 بر اذخا او سپلم + صحبت میان طبل پروانہ بر نہ است + صحبت بسا دل خفے ہند کہ عصبہ
 نفورہ با جفاق در عصابہ است در محافل استادہ میباشد و این نسبت بر اہم ایان معتبر تر سرداران
 میر نوزک گوئیے کہ در مجلسی کہ بار تو صحبت بسا دل است + ہر ہیر توبہ تیر تفاعل است + شاہان
 خند را بر نوزک سہ قسم میباشد اول و دوم و سوم ہر کدام سچا خود ایر است اما توبہ اولین باہتر
 و صحبت بسا دل باہر آن در روز دوران عام صاب نسق میر تمام ہین بر نوزک اول میباشد صحبت پشیدہ
 صحبت تمام شدہ در مردم از طرفہ تاثیر سے کوشہ گیریے با حضور دل عجایب در نئی است + والدہ و ام
 ہاکن صحبت ہنیدہ را + صحبتی ہم صحبت رسد آن در انویسے جزئیے شن گذشت صحبت ہکسر

و شدید حائز رستی و این مقابل ستم است و با لفظ داوین مثل نظریه سے ماسیله خاتمت بحر جسم افتاد
 روح الهم از حیض بروشت سواد و مجموعہ دوستان زمین بود سقیم و مجاز سر کلک توام صحت داد و صحت نام
 قولبت در علم موسیقی از خواجہ نصیر طریقه کے مذاحسن تاثیر سے صدور پار کرد اجازت صفت سخن و بر سر
 خانہ تاثیر صحت نامہ است و در تعریف طاہرا چار تازی سے نو کے بلکان شرمندہ اور بہ صحت نامہ
 و مبارزہ او و صحت خانہ طہارت خانہ و این لفظ موضوع حضرت عرش ششانی است چنانچه از این
 اکبر سے معلوم مشہود اول ایران آنجانہ و فردی کے وقدم جاگوئید صحرا بیان صحاری کے جمع و با لفظ مجموعہ
 کنایہ از طے کردن آن صحرا کے خواہید صحرا کے دور دورہ کہ مرزا بیدل از راه قاور سخن بستہ اولی از
 راه خواہید است سے غبارم بر بخیر و ازین صحرا کے خواہید سے اسیرم محمد جولان در رسم یا خواہید
 صحرائین و صحرا نورد و صحرا کرد و سورت صائب سے شغلہ لڑیک شراش طور صحرا کرد و ساہما
 شدہ تانہان در زیر سر پوش منت و صحری قدی کے عالم لاسوت خاقانی سے در تہا عیقلے درویش
 صحرا کے قدی کے نرفش و نرفش گل آب گلشن صنعت و اجزا و شتہ و سخن با نفع بیگاہ خانہ طوق
 طعام کہ در ان ماکولات خورد نظام دست غیب در جو سے رنگ بر روی سخن شکت و تلو کرد
 بخوردنش انگ و سخن نو سے از قیامش لطیف کہ در بلا و مشرق ہنسہ و بدین منی مندہ است پس بسین
 باید لیکن رسم خط بصاد است و سندان در لفظ آتش گذشت صحتک مصر سخن یعنی طوق طعام ابو نصر
 نصیر سے چنانچہ سے بنیز قنبریان کہ ہمہ مقدمہ اشندہ و چون صحتک غلانی جسے نامشدند و مع
 الدال المہملہ صد پرک در ہندوستان گلپت زرد و عرفانی ہم ہنسہ و برگاہی تو بر نو
 بسیار در و فارسیان بر برگاہی بسیار دوشہ ہشد اطلاق کنند و در ہندوستان ہزارہ
 گوئید تاثیر سے چون شد شکوہ صد برگ دیگر ترہ تختہ و آنرا کہ زر بودیش داد و دیش باشد و
 صد جرائع خاب خیر المدققین میفرماید صد جرائع آن ہشد کہ از جو بہ صورت در حقے سازند صاحب
 اعصاب کثیرہ و بر ہر شانی جاہ گذارند کہ چون بران جاہ جرائع ہشدہ برافروزند مانند در حقے از انش
 نمودار کرد و از عالم سرد جرائع ان کہ متعارف شد و ناسنت ہننے و غلب کہ یعنی جرائع بسیار است و یعنی
 کہ گذشت جل جرائع نہ صد جرائع نظای سے گل سنگ چون کلہ نہ و بیان و فرزند زہر خیمہ صد جرائع
 ملاحظہ سے کہ در کشور مجلس افروز بیان و بود پیشستان ہزار صد جرائع و صد در صد کرمان محال
 کرمان کہ ہر طریقی از اطراف جاہ گذارند آن صد و شخ است سندان در لفظ سلمہ ہا سے ہوز بیاید
 صد کوزہ اگر ساز و یکی دستہ ندارد کنایہ است از انکہ اگر صد حرف بگوئی کی اصل ندارد و سلیم سے صد کوزہ
 اگر چرخ فنون ساز ساز و چون کوزہ و دلاب یکی دستہ ندارد و صد بن انکہ اول چرخ سے بگوئی بعد
 چیز سے دیگر و مضمون ہر یک جداگانہ بود ساکت تر و نی سے و اسم اگر بودیے آن برگ ساز و
 مجلس قدر دان شاہ شاعر نواز و چنان داوی در جہان و او فکر و کہ چرخ زمین نمودیے کس استاد فکر

استاذ فکر و جو طویل برود صد دهن خواندنی ۶ برود و بالکل افشاندنی ۷ صد او ز شرف نامه و صوبه
 آوازیکه گنبد و چاه و کوه و مانند آن باز و پرو فارسیان یعنی مطلق آواز با لفظ وادون و باز وادون
 و بلند کردن و بلند ساختن و بالا گرفتن و گرفتن و نشستن و بلند کردن و برخواستن و بروداشتن و برچیدن
 زدن استمال نماید میر خرد و گمش ای ماه میون جب را کرده باز ۸ زان صد کاکوس شادیکه
 گنبد گردان زده به مخلص کاشی ۹ بلم ریبه وصال گل داغ توفیت ۱۰ باز تا بر خاست از مجلس
 صدی داشت هشت فزون ناله واقفان من از تحت سیاه ۱۱ سر مره رفیت که گویند صد ایگرود
 طالب آبی سے جو رسم است که گرانالیکه پیل ۱۲ صدی قهقهه در من باغ می چید ۱۳ جان ز حسن تو
 از چای بزم زنده زوش ۱۴ که گر صبحی بنگی صدانده ۱۵ مرزا بیدل سے وی بی چنی شده چشم
 رنگت طالع ۱۶ کز ضعیفی تو ام که صد ابر دارم ۱۷ صدق کشش انکه بطریق رویتے ہند صدان
 بالضم در و سر با تو کاشی سے صدایم میدہنا صبح غلام میکند ۱۸ گو بر خدا زین خانه در و در برود
 صد رگاہ سنگ گاہ در دیش الہر وید و فرخ سے محمود نشین تکدیتے ۱۹ پسند ز صد رگاہ پستے
 صدق بستہ دہان از صفات دمان آبی مکدان گوش از شہادت اوست شامی سے زور دم ابر
 آوازہ گویش صدق ۲۰ شود جو قلب جس باعث فغان گوہر ۲۱ مرزا بیدل سے بابت سکد دست
 آردہ بیان صدق ۲۲ شور در بحر فکندہ است نکدان صاف ۲۳ صدق گون ساغر ببالہ بلور صدق
 رنگ ببالہ رنگ دین کاسہ رنگ کہ نقاشان دارتہ اول مشہور است و دودیم تا نیر سے بنماہ
 حسن رنگ تزییے اعجازا ۲۴ کاسہ رنگ بہت ساغر عشق صورت سازا ۲۵ صدق زانو کاسہ
 زانو میان ناخری سے بیکہ نوای سے در باب تفکر کردم ۲۶ سر نہان ش جو گہر در صدق زانو ۲۷
 صد ہزار بیدق کواکب فاشی سے شامی و کمال است مطلق ۲۸ وارندہ صد ہزار بیدق ۲۹ صدقت
 میوم با ترکیک و اظہار فو قانیے انجہ برودیش داوہ شود در راہ خدا و بجا یعنی قربان و غلام است
 برجات سے من نہ ام کہ تانیے کلمہ نازترا ۳۰ صدق میوم و در مرت بگردم ۳۱ صدق با لفتح
 کینوت بہر بگر کو فن در سبب رسانیدن و بالفظ زون و خورون و شکستن و واقفان استمال میر خرد
 سے در غضبش صد مدہ عالم زند ۳۲ مشرق و مغرب ہمہ بر ہم زند ۳۳ ما طورا سے مشینم کہ در حسن طوفان
 شہ ۳۴ باہی صین تر زبان گنت لہ ۳۵ کہ شد زین تلاطم تم صد مدہ خوار ۳۶ نیای جواز میان بر کنار
 بر جابی سے ایے نو میے کہ خیرت صد مدہ سخوان شکست ۳۷ ویے نوشیے کہ جاکرت ملک
 سخت خان گرفت ۳۸ لایو سیے جو باوقانی سے مذہب است بر سبب زرف گاہ تلاطم ۳۹ قارہ
 صد مدہ آن تیغ در میانش و زرد ۴۰ مع الرار الہیہ صراحی طوینے مودفہ تازیہ صریح
 گویند رک بہت از صراح یعنی شراب فاص و پانست با ما خرد از سر اسین بملکہ در شہ صلی
 بہان صفت پس عالی در اصل ہے پوزت بہر تقدیر غریب است کہ اگر این رک را میسوا کنند

بہم در بحث از یکیت صد ہر خرد گاہ

راج باقی میماند آن نیز یعنی شربت و ملاطرا چشم مراد چه و گوش مراچی بطریق استخاره در انوار المشرق
 مراچی باز به شبیه باز به که لویان نمایند سلیمه قامت زاوار قص رویه وارو هرگز ان اصول
 در مراچی باز به ۴ مراچی قد و مراچی گردن از این جهت صائب از هر چه گردان دارو که
 در نظر ۴ شاخ گل دستیه که در کلزار بالا میزند ۴ سلیمه نمیکند مراچی قد ان سوار خطا ۴ بے که جو
 لب پمانه بے سوال بود ۴ صرف قران فصل قران مایر سے مراد صرف قران کیسه قشان ش
 از باغ ۴ چون جن از و دانش همه یکسر و سب است ۴ صرفه فایده و بالفظ و اشتن بصله با و بالفظ
 بر دن بصله از بے نسبت کردن و غالب آمدن بر چیز بے بالفظ نگاه اشتن بے خرم ز صبا و کردن
 و بالفظ دادن بے نسبت و وصت دادن و فایده دادن بسم آمدن مسیح کاشی سے شد بس گران
 از خصه دل و اندام من ۴ منزه عیب که صرفه برد از بخار من ۴ سلیمه خندا شوخ تو وصت تبنا فل من
 راعت و بردن دل صرفه بکا کل من ۴ داله هر چه سے و شریفه باره نویسه صرفه نمده ۴ کین عربده
 جو سخت تکلف و غیر است ۴ خوب شیراز سے ترکم که صرفه نبرد روز باز خواست ۴ نان صلال تاج
 ز آب حرام ما ۴ صائب سے نزار و صرفه گشتی گرفتن باز برستان ۴ بود در خاک ایم هر که با گردن با و زرد
 حسن مایر سے نقد بستی بر شش گر بمانا تار کم ۴ صرفه از دست سز راعت تو کموند ۴ هر خفچه نمانه
 که چون صرفه بے تنگی در خرج متصور نمیشود گامی صرفه میگویند و تنگی کردن در خرج مراد بے دارند از عالم
 تسمیه اش بسم ما توفیق علیہ لفظ بے سے نذ بے که طوفان در آرد بال ۴ نه صرفه که نخه در آرد بال
 و بے یعنی است درین بیت طالب بے سے مکن صرفه بے با صرفه کوش ۴ خم ارتست خندا که خور بے
 نوش ۴ صرفه بجا ده رنگ شراب از غولے نظامی سے با ستم آن صرفه بجا ده رنگ ۴ صرف
 خرد کاریه صیاد بکار کردن طوری سے نه خرد بے که بے تفسیر کرد ۴ نایه خرد بجا گیر کرد ۴
 از ان صرفه کاریه ندان سود او ۴ که مذوم شد نام محمود ۴ صبر آواز قلم آواز خند در فاریان
 بے مطلق آواز استمال نمایند خان آرزو سے گل رسوا بے اینجا بوی بے یوسف در نعل دارد ۴ صبر چاک
 جب با نسیم برین باشد ۴ صرنا همان سرنالین جمله دین رسم خط بے است مع الف
 صفت مطلق بسته و حلقه صفوف جمع کشیده و برگشته از صفات است و بالفظ از رسم در بدن
 و بر هم خوردن و شکستن و کشیدن و زردن و بستن و سوز کردن و درست کردن مستعمل طالب بے سے
 طایر تنگه از رویه ارادت شب و روز ۴ بمنشین صفت در خان خرم با بستی ۴ ملا عبداله با تفسی سے
 صفت از بے این شکر کینه خواه ۴ چنین است صفای بے آورد گاه ۴ بر خرد سے مجلس استی از ان
 صفت زدن بے زهر کانه سران ۴ زان صفت بخشیم که بیا شده ۴ در شکر گاه نر یا شده ۴ در صفت
 تیخ آن ان راسته ۴ چون گله از سوسن بر خاسته ۴ از بس بیان صفت بیان است ۴ بر دهر آرد
 بخواست ۴ حکم جان صفت نذری بکسر ۴ صفت لشکر زده سو خذیر ۴ شیخ شیراز سے و بے م

ویدم گل تازه چند دسته + برگندی از گیاه بسته + گنقم چه بود گیاه ناب چیز + تا در صفت گل نشیند او نیز
 حکیم زبالی سے زبرد عشوه نفس را در صفت جنگ + کمانی شد سید پیر بر جنگ + خواجہ جمال الدین
 سلمان سے در صفت رزم پر کجا خواستہ این کلمہ + خود و کلاہ سرکشان بافته اسم مجری + آثار حاشا
 صفت اعداد و زاریم + چون باب شعاع قریے تار کتان را + حسین ثنائی سے صورت نسبت
 طفل مراد کہ بندہ وار + بر استاز تو صفت بار شکند + ظہوری سے اعجاز عشق صفت طاقت
 درست کرد + از یک گشتہ نرگس جاودا در شکست + صایب سے صفت و برابر صفت مختصر کہ میگفت
 از خط سبز آن صفت نرگان برداشت + کعبه خون نرالان محمود داغ لاله است + تا صفت نرگان
 خونریز کہ بر رسم خورده است + بر نیفاس صفت شکن و صفت شکوف باضم و صفت معنی و صفت
 و صفت آرای معروف انوری سے زید بدعت تو کہ گویم صید زبان + نایح الملوک صفت صفت
 روزگار + حکیم امیری سے قدوید در شکر اقا و توف + از ان جلوان حلقه صفت شکوف صفت
 تعالی و صفت ماجان بحم فارسی جایی کہ نقشہ بارادان گنہ اشتہ باذرون در آیند و بسین مجاہد است
 کہ مشہور شدہ و کا حقیقہ گشتہ و معنی تریمی آن جای برسد و ادون چرا کہ مرکب است از این بنی بوس
 و آن کہ کلمہ نسبت است سنجہ کانی سے سے فوق صغ فقر حلال تر نشیب + و یہ صدر عشق
 با صفت قدرت صفت نوال + مطیعی صفتانی سے آستانہ نشینان چشم کنگرہ کہ در صفت
 یعنی آید + صفا با فتح پاک و بنشین شدن و بالفظ کردن و آوردن و از سخن در ادون و از سخن در ادون
 و حکیدن و تراویدن مثل سیر لاجی سے کاشش نشوخ حفا پیشہ و فایے کند + ابرین میدان در ادون
 صفایے کند + عرفی سے بار بادہ و مادہ ساز مجلس عشق + کہ شخج و مومہ نفس خود و صفا کرد
 خواجہ شیراز سے انکہ بحرم بر عید و زلفت از برآ + بازشش آری خدا را کہ صفا سے حکیم بود رسیدن
 محل و سرین بخیر خوبی بادہ بنفشہ شاد و شش آمد صفا آورد + و چشمی سے ساکن سخن شدم تا صفا
 کہ دم سینه را + و دم از نال شکر سخن صفا آید را + صایب سے بعد خون بگردل و صفا و دم نہ استم
 کہ چون آینه روشن شد بر زشتگریے اند + چرا اول من صفا سے ناز و + اگر در مشب بلا سے
 نازد + قاسم مشہدی سے شوم گر خاک رہ در گردن رویے توان دیدن + ز بس آب و کلمہ
 رخساریے صفا دارد + صفا زون مراد و فرخش با ذرون میزار فیے و شش سے و بی بر نشش
 کل چون صبا ایزون + سیر چشمان کل تان در صفا با ایزون + صفا از رو بدن سلب کردن
 در لودن آن رسد در روز دیدن گشت صفا خیری و صفا کبری تم نسبت بر آینه صفا و کلمہ
 جزئی کثرین نسبت صفا کبری دل + ظہوی سے شکر زبیر سے توش لب سحر + صفا خریے موج
 عین مفہم + صفا تیغ سحر و شینے بیج کا زب فاقینے سے شد گہر زبیر صفا تیغ سحر
 گز اندر گز حلقہ در محاب + صفا نمکی و صفا قرنی کہ در تقویم سے باشد در صفا صفا اہل نعم است

صفای قلندری چار ضرب زون شافی نکلوس سے بروزنگ ازل شینے + این صفای قلندری کہ تراست
 صفت مودت صفات جمع و فارسیان صینہ جمع را کہ بجای سے مفرد نیز اسما کثرتہ بنا جبہ من نقد و
 بیت ملا سالک قزوینی سے یک صفات است کہ موصوف چندین صفت است + مجموعہ اس کے کتب
 گشتہ از در ای جہ + در خان از زو میفرماید این ظاہر اسہو القلم است و صحیح است کلمات کہ موصوف
 تا آخر صفرا با تفتح غلطی از خلاصہ چارگانہ و آن زبد الدم است صفرا شکر کنایہ از حرارت کین
 تاثیر سے خون مدط و سبب بر خاک ریزد و انفعال + تا اگر صفرا بے آندست بخارین شکند + با سبب
 کمانی سے تاب کے سودا بزودا چند خون ولی عروہ و نکلومی کو یک پوش صفرا بشکند + صائب
 سے اسے گل بر من نشہ جگر اور یاب + بد می آپ کہ صفرا بے جگر شکند + میر حسن دہلوی سے
 خوبی او کے رسد آفتاب + کی یادہ گرد است و صفرا زود + صفرا بر سر کے اقلدن کنایہ از صائب
 صفرا گردانیدن کے را شرف تلی نے من از عشقت افتادہ است سودا بر سرم + روزہ عورت ہم
 اقلد بہ صفرا بر سرم + صفرا زود + صفرا کون کنایہ از شرم نمودن و اعراض کون و استفرغ کون و بوج
 روی سے عاشق و سوتی بے تدبیر + پیام وہ کہ از توام نیت گزیر + صفرا چہ کیے دھم کن یا
 بد میر + با سے تو گرفت رہی دست گبر + میر خسرو سے اسے با درقع بنگن آن رویش نساگ +
 و سے ویدہ صفرا کم پیل بزن اینجا گ را + صفرا آواز ہر مرغ عموما آواز بلبل خصوصاً دانشین جگر
 کہ از جگر خورش از صفات اوست و با لفظ اردن + مردون + وزدن + کشیدن استعمال طالب سے
 سے مکن صفیر کہ از طبلان است + نیم مرعہ خواب از می است نہ + اسیر سے مرغی بولی رخ تو صفیر
 سوس کشد + از گل چہ صلفا کہ گوشت نفس کشد + خواجہ شیراز سے ترا زنگرہ عشق بترتہ صفیر
 نہ امت کہ درین داگہ چہ افتادہ است + علی خراسانی سے قد بیان پیش کل رویش کہ رنگ نہ است
 میرا نید از فرار سدرہ جون مرغان صفیر + بر غری سے اسج ہو سے نزد فرود عاید تو نفس + اسج ہو سے
 کتہ جز بہ شای تو صفیر + بندہ صفیر + خوش صفیر + صفیر خواب اواری سے کہ از گلو سے خفتہ براد و حید
 سے چشم ما از پیش خود در نقاب حیرت + کفکوی سے صفیر خواب سے غفلت است + دانش سے
 تو بہار کہ گلشن خواب بیداران خوش است + خندہ بچمن بصفیر خواب عاقل بکنند + مع اللام
 صلا با تفتح خواندن بلجام فارسیان بچہ - خلق خواندن شمال کنند خواہ خواندن حریف ز با بک
 بود خواہ غیران و با لفظ اردن + کفن وزدن + وادان + کردن استعمال حضرت شیخ سے کر دے مینود
 زنگدان عشق کم + بر جوان او اگر دو جهان را صلا کند + صائب سے رچین خوابان صلا جام لغت
 مید نہ + بلبل محبوب با اہل جرات مید نہ + طالب آبی سے جوان عشرت سے یہان صلا میرید
 کہ دست ذابقہ زین تلخ با خمر شرم + تاثیر سے زبیدار سے کہ از قید خون عشق ز کیرم + صلا
 رنگ صفرا نیر آواز ز کیرم + خواجہ شیراز سے صلا از من چہ خوب سے کہ نہ اند صلا کفتم +

فتنم + بدوزگسست سلامت داد و کفتم + کلیم سے زغزغہ بخش مطلب جست نظارہ کلیم + صلوات سیر گل از
 باغبان بکے اید + صلاح بانفتح نیکو کاری و با لفظ اندیشیدن + ریافتن مستعمل و برقیاس صلاح و است
 تاثیر سے ریتے بزم دشمن باغیر بادہ خوردی + کے بود شاه خوبان اینها صلاح دولت + صلاح کار
 بدون انصاف زیاد و متعجبی خواجہ شیراز سے صلاح کار کجا و من خراب کجا + یہ بین تفاوت رہے کجا است
 با کجا + صلاح سمرقند کے مولوی حبیب اللہ خان در سالہ فریل الا غلط نوشتہ کہ صلاح سمرقند کے
 غلط عوام است و صحیح صلاح کے سمرقندی زیرا کہ اہل سمرقند بخش قطعی و جوانمردی کے شہرت دارند و
 برانکہ طعام صلائی عام میدہند فلیف کہ طعام بسیار داشته باشند رضان آرزو میفرماند صلاح سمرقندی
 طلب بر سر می کہ از تہ دل نباشد یعنی صلہ دروغ لیکن از شعر سیری لایحی کہ صلاح گفتن یعنی صلاح
 زون استمال کردہ معلوم میشود کہ آنہم صحیح باشد و ہونہ اسے ساتی ما از کرم میخانہ را در بار ز کرد جام +
 می برکت گرفت و گفت رضان بر صلاح + چه عارفانہ اینغزل بر فلاح و بجا است بر سیادت سے
 مرد سبب ز تخدان زہ کہ حاصل نیت + بخر صدای سمرقند از ز تخدان + + صلاب و صلاوہ + بفتح
 سنگ بہن دور بجا ہوا ہر سنگ زیرین کہ بران آسبایانہ چاکہ قرسنگ زیرین دور سخت اللت
 صلائی سنگی کہ بدست گیرند در بران دار و بسایانہ مسیح کاشی سے از غصہ جزو جزوہ وجود ہم گرد شدہ
 است + بازو کے عین نیت حریف صلابہ ام + صدصال ظور کے و صفت سب سے رسد
 کر ز بس لطافت جسم + نام روحانیان نہہ صلصال + صلغ ملاحظہ سے خدا گفت بفر سے
 کن بیخ + کہ دشمن خورد برتن خود صلغ + صلغ بانغم اشتہ و با لفظ کردن دوادون آوردن افادون
 مستعمل لادجی سے صفائی رو عرقاک یا در نمازم + کہ صلح و لوہ ہم آفتاب و ششم را + صایب
 سے شنبہ آدینہ را با ہم کہ خواہ داد صلح + می علاج صحیہ ایام تو است کرد + صایب از طبع این تازہ
 غزال صلح کن + اول بخش بہار است گلستان ترا + حافظ شیراز سے شکرانہ کہ میان برن او صلح فاد
 حوریان قص کنان ساغوشکرانہ زونہ + میر غزی سے ہر کہ صلح آورد با تو جمع بخش بر دمید + تیرہ
 گزود بکران کس کہ بکار آورد + صلح ظور کے سے از شہان دیدہ اند جائزہ + صہا خوردہ اند
 از ایمان + صلوات بوزن نفحات درود جامع صلوة و فارسیان سکون استحال نمانہ مثل ظلمات
 وجہ سے صلوات شد ختم نقیل و قال + بانقسم کوتاہ شد آن جدال + خالص سے تفسیر بر ضد کہ
 بگوشت رسد ز غیب + صلوات بر محمد و آل محمد است + ابو نصر تفسیر کے بدخالی سے بر سج
 کہ خورشید سازا ب بر آرد + صلوات فرستہ بجال فرخ آباد + مالک بزدی سے بے سلام
 محلی نہ صلوات چراغ صبح و شام بلبل پروانہ است + محمد سید شرف سے چون محمد زور خورد کہ
 پر جا کند زوہ بلفظ و صلوات بچون بادشاہ از شرف جہت + مع الہم معکم خاص خیر ہے
 داستان کہ بدان تو ایم اعطاست و شدت مردی و گرمی دیوست خشک بالا ختم مرغ درو خالص

در خود و فارسیان بینی گردانند استمال نمایند لیکن بر همین در عربی اسم است و صابونش و جمع آن عربی
 از این صابون صوم و شادمانه عید به کفاده از آنرا آب و گوشنیم حادق گویا نینے سے نصیحتی کہ جو ہم
 زبان عالم گفت و چنان بود کہ گوشنیم اسم گفت **مع النون صندل** جو بے معرفت
 کہ سفید آن خوش بو بود و سبوح بوزار و در اینها هر اثر بخیل بلام است و چندین نون مشترک است در هند
 و فارسی و با لفظ سائین و مالیدن و کشیدن و بودن و کردن مستعمل و اشترک است مبدی پرستان
 گوشه نینچانه است و بر همین صندل ز چوب تاک مالیدن خوش است و چاره درد عقل است صندل
 درومی و صندلیه بر چینه زین سیلاب میباید کشید و بر خسرو صندلیه سود است خاک کوهستان
 از بوی خوش و بس که بادل گویا بکوه صندل سبک شد و ابو تراب فرات سے نیش کس
 شینه از دروسه آسوده است و کاسه مطبورا از چوب صندل بود است و از گلر خان ز سبک کشیدیم
 در بصره از بعد مردم کفتم صندلیه کینه و صندلیه رنگ یعنی رنگت که منسوب ب صندل شد بچو خان
 اکثر نسبت این رنگ کرده اند شرف الدین علی پیام سے زیم دل صندلیه رنگان و از من ابن دروسه
 بے آید و صندلیه در اصل بسین مملکت مرکب از صندل یعنی کفش و پاپ نسبت و چون در قدیم با افراز
 ملک با کرے میگفته شد از به جزئی که استمال یافته و شهرت گرفته و بعد اسم خط است که
 در تروف چار سوے بر بے نشست ضار و کبار و بر صندلیه صندل قطار و علامه الله است
 و سپید بیان مصر که نشسته بر صندلیه بے ند و صندلیه نام قصه جنگ کردن بران امیر حمزه
 که بر صندلیه نشسته با پهلوانان مشوره میکرد و انیر سے قصه حمزه بے اصل زمان آخر شد و صندلی نام
 دروسه با از بجاست و صندوق بضم اول و سوم عربی است صندوق جمع دفا سیان بفتح اول
 استمال نمایند صندوقه شد و صندوقه سینه صندوقه تر بجا کردی و همان تهر که جار او گوارد
 دل بیکایه و ملاحظه فرمائی زردی صندوق بارین و طریق فایده کرده است که غده من فصل صندوق
 سینه بر دق آرد و ازین چه سود و در بے کتاب در صندوق و صندوق ساز صندوق مرزا ظاهر و حیدر
 دلم از صندوق ساز است و ک صندوق مهرش بود سینه ام و صندوق بیل حوضه فیل که بران نشیند بر خسرو
 سے خبری که بفتح گشتش دلیل است از خانه زین صندوق فیل و صندوق کوه صندوق سر کبر سین مملکت
 کنایه از ساز دارد مقام خوش میی و بے تکلفی گویند من صندوق سر کیستیم که حرفهای مردم را بنان دریم
 بے رازی که معلوم است فاشتر کینو نشینت سے ساده بفتح اس که در آئینه صندوق سر بے بول
 اشرف ز کس پوشیده اند راز من و ز لایه سے تبارج کبر جان ز بوس نیست و دلم صندوق سر
 بیکس نیست و حکم نشسته الدین نقای است بکس لب مهر چار سیم است و صندوق سر ز غلی سیم
 بس است و قبول سے سیم صندوق کس که میگویم غیان و گو بر حقیقت اعداف بوط لب است
 صنجان شهر بیت از من داز بجاست شیخ صنجان دین مجاز مشهور است و صاحب کشف التوین بلفظ

میں لفظ راہ شیخ مذکور تفسیر فرمودہ تھی اور او شستہ و میں منی است وین بیت لاسا کبیر و یہ ہے کہ نام کو
 زباں نہم بر میان و عشق زما بچہ خواہم کہ منعام کند و عنایت بافتخ و باضم حرفہ ریشہ و با لفظ کردن
 مستعمل ہے حدیث عشق از حافظ ششونہ از و اعظ بہ آرزو صحت بسیار در عبارت کردہ و صحت گر پیشہ و
 والد برود سے نشان عنایت میں و منہنگ کہ در باب کہ گاہ بہ آرزو ان خبے کہ سازد چہ نادر ساخته بہ منم
 با تکریم بت اسنام جمع در نشان اوست کہ عند التوسیف بدون کثرۃ تو صیف نیز مستعمل میشود و اللطیف فان
 تنہا سے زرنک کے خط منم بند و نادمین بہ قرآن زکب بہار گلشن کشمیر میریزد و عنم کرتکر عنم فاند
 و عنم کہہ تکبہ محمد اسحق شوکت سے از جوش کفر من شدہ کنان عنم کہہ بہ از لکب اجادت فسوزنہ میلین
 نظامی سے بخ دیر سین ضم خوانم بہ صتم غایت باخ ارم خوانم بہ صنوبر خرام و صنوبر قامت و صنوبر قد
 از استکار محبوب است خواجہ شیراز سے چند ان بود کہ شمرہ زار سے کہ ان کا یہ کجولو پسورد صنوبر خرام ما
 سے نہایت تیلے زدل غولفتن نگر بہ کارت بنا مکان صنوبر خرام نیت و دہنے زو صحت این نقطہ تامل
 است چرا کہ صنوبر خرام نادر و لکب صنوبر غلام مویہ بنیاید صائب سے میلند از طوق تری سے حلقہ نام سرد
 از صنوبر قاتان بر جا بلایہ نام او بہ ز صوبای سے صنوبر قد ان زراہ مرد و نگاہ دایہ دل کن بے نگاہ مرد
 مع الواو صوت بافتخ آواز صوت جمع و نکش دسندیز صفات اوست و با لفظ ترا دیدن در کتب
 و کشیدن مستعمل ہیں و لفظ گلریزیایہ سے از از زمان کہ حافظ رسید صوت صیب و تقاب سے سینہ
 شو قسم هنوز بر ز صداست بہ طوری سے ترا دید صوت ہزار ز دو تار و صوت بستن علی خراسان
 سے دغان نوا موصت برغان بہاری سے بہ صوت کہ مرغ دل من فصل قرآن نیت و صوت مسدس
 علی خراسان سے در زمین عشق توستان شوق را گاہ سماع صوت مسدس نیت است و ای
 شیخ شہر چہ نشینے در زمین ہے یہے نکش کن کہ صوت مسدس نیت است و صواب سے حسین شہری
 سے صواب است باوشدن سولگی بہ اگر چند گوید بے ناصواب بہ صورت با لضم نقش و بکر صوت جمع
 وینے پیرہ و عکس مجاز است بر نبات سے بنیاید صواب از کو برہ معی و بر سے صورت تو بہ نشین
 نے رود ز جلوہ تیغ عدو بکین ز خود بہ جان مشابکہ از آب صوت دیوار بہ با طراز سے خود
 بچکہ خورشید تابان زخم بر صورت بہ ز ویش از چہ تر ہائے خوب گلکان رفتہ بہ حسرت سے جو دم
 صورت زخم ز دست دیگران بہ تاجہ صورت دست داو و دوزن و مطبوع و زیبا از صفات اوست و لفظ
 کشیدن دزون و سا صق و کردن و برداشتن و پذیرفتن و گرفتن و بستن و دادن و رفتن و دان
 مستعمل قول سے جو وہ بردان ترا آمنت ہے کہ کشیدن کمان تو صورت نادر و فایضا بہری سے
 سو او دیدہ من صورت نقش نگین دارد و ز بس نقشوہ ام جہشہ انک آلود فرگان را و والد ہر دیک سے
 ز با سے نگام چہ بریے معنی رفتن بہ ز زلفت با برد چہ و صورت سین را ہنغی سے تو از صورتیواد
 خیال آن بر بردار و معبر گزند از بال عفا خارا سو و صائب سے نقش سے تو در آئینہ جان نمودت

بست + آنچه خوب استم از غیب بمان صورت بست + در دیدن ما نیست بچشم تو درم + آینه صورت بجان بگرد
 ز سینه های بی صورت دلت گرد و گلستان + زین بر سنگ اگر آینه صورت پذیرد با شیخ شیراز
 سے جو از دین و لطف است آدیت + بین نقش بیولانی بیدار + نه بر باد که صورت میز آنکود +
 با یواناوار شگرت و رنگه + نظامی سے فرستاده ام سوئے بر کشوریه + فرست شناسی
 و صورت گریه + جان تا نشانان تسلیم گیر + زنده صورت هر کسی بر حیر + تنها سے می توان از
 تن فیه احوال مرا + میکش ای تمامه صورت حال مرا + صورت بستن کار و پید کردن در گفتن و شنیدن
 صورت کار با صلاح آمدن کار و آثار سامان با فن کار تر تشنه جانچه صورت دادن کار را با صلاح
 آوردن آزا پس دوم از عالم نشستن نقش چیزی بود اشرف سے از پریشان حالی اخرا کار من صورت
 گرفت + بسکه آمد سو بکلم خاتم تصویر شد + دانش سے قلم سنبل شود و گرد و صفت گیسوی تو نویسم
 خط صورت کند پید اجاز روی تو نویسم + دانش سے بے کلک قضا صورت کاری نشیند
 نقش بدو کار سیاری نشیند + خالص سے گیت بیکر که دل از کف بر دیار مرا + آه اگر آینه صورت
 ندید کار مرا + میر معصوم بن میر حیدر مهای سے تو ما در آینه رود دیده ز جبریت تو + جو پشت پید صورت
 ز بسته کار کی + صور جگای آه صحرای صورت کش و صورت بند و صورت گرد و صورت سلا
 و صورت نگار صور و نقاشی شیخ شیراز سے جان فتنه حسن صورت نگار + که با حسن صورت
 نداشت کار به نظامی سے نشسته صور مکران در نفیقت + در آن صفا طاق چون طاق جفت + حیرت
 سے نظری بود بر کشیده بلند + چشم بند بر صورت بند + طرا سے نیے بود اگر کار از سوی او +
 چه میکش صورت کش رود + اصغی سے سورت گران بلکم از آن ستم جدا + سازید صور سے که باشد
 زمین جدا + سالک بزوی سے از نسیم در چمن صورت ساز + بشکفته غمچه تصویر بصد نهادی +
 صورت بمعنی کتاب از کیسه که خا برش خوب باشد در باطن سچان صورت برداشتن طرح برداشتن قدی سے
 سے قضا ز با به قدر تو صور ببرداشت + زمانه نام نهادش سپهر کیوانی + صورت در پرده تصویر
 که بر پرده در کشند تا نیر سے معلوم شود و سر نهان از رخ زا به چون صورت در پرده که بی پرده نماید +
 صورت جادو صور بے که مصوران در آن صورتهایی دیگر میوانات کشند و تمام آن صورت را صورت
 جادو خوانند در صورت خیری را نامی جدا گانه بود مثلاً قبل جادو مانند آن اشرف سے ز بس بر خطه از یاد
 بر روی دیگر سوزم + تمام از دواع الوان صورت جادوست بیداری + صور کده و صور کاره مودعی
 خانه صورت کار رسم آهه وجه سے کرد چون مایه پیریه خانه در آسپید + آرزو دار و صورت
 که رازان خانه + اصغی سے گفتگویی گشت صورتخانه بر که یار داشت + صورت چمن چشم بر در گوش
 بر دیوار داشت + شوکت سے تصویر که هے بر چمن جلوه گریه + صورت تصویر بزرگ قدت خم گرد +
 صورت باز بوجهه دزای تاریک شخیصی که در زمانه شکل مختلفه ساخته مجلس را گرم دارد مانند مشبازان

در صورت

با زبان که شبها این عمل میکند و عمل اول صورت بازیه و در هند به روپ و عمل ثانیه را در این زبان
 خوانند و سندان در لفظ شب بازی گذشت رال هر یک از کتدر و سکو این یکس از خود بنیان چشم
 اگر آینه کردار شود صورت بازیه محمد قلیه سلیم به هر چه در دل بر تو اندازد و شوریه میکند به اگر مبتی بخوبی
 آینه صورت بازیت به صایب به حسن بنی بر که دار و مردم چشم مست به چشم من چون خانه
 آینه صورت بازیت به صورت نشین مصور و جسم داله هر یک از عشق را در عالم اجسام مخزون نام کرد
 حسن را صورت نشین کرد است دلیل ساخته به صورت نویسی نقل نویسی علامه علی با زدر این
 مشهور کس که در اویل دانش تخلص میکرد و در آخر جاوید احوال او را محمد طاهر نصیر آبادی نوشته به با سوس
 نقش خطب را بست اگر در دل چه شد به ماه من صورت نویسی به سواد این بی گنند صورت احوال
 کاغذی از عالم محض که برای اثبات دعوی به دستخط نقاش میر سائند تاثیر به اینجا که جلوه تزارخ برده گند
 رنگ از غدار صورت احوال به برو به صورت خوان آنکه در بازار بالشته صورتهای طایفه دینیه آدم
 و معالای ایشان در روز قیامت با سیم از غدا ب ثواب بر دم باز گوید و نماید و از هر یک چیز به بگردنی
 او حدی در تذکره خود در احوال علی صورت خوان نوشته که علی صورتهای صورتی تخلص مردی که زبان او
 بود و در میدان صفایان که موطن اوست مگر که گری کردی و صورتهای لغوی و فنون این امور را نهایت
 خوب دانست و در بسیار دیده و استگنا از شنیده ام صورت سانی تصور کشیده انی تاثیر به
 بزنگ صورت بانی که با بال شود به مکر و خواری دشمن ز خواب بیدار نش به صوفی یک کس از طایفه صوفیه
 صافیه و اصطلاح سلاطین صفویه فدویان ایشان را گویند از جهت آنکه ایشان چون در ریش زاویه بود
 اصطلاح نه کور و بحال داشته متشده ان فدویان خود را اگر چه امرایا خنده نظر بر سنت اهلان صوفیه
 بخوانند تا نیر به بخت نباشد چاره رنجوری عشقت به جوان صوفی که از خلاص آب دست از شاه
 بگیرد به صوفی مشرب م صوفی مری ملاحظه در تعریف بر زبان که کتبه حق صوفی گری
 او به یک چشم بیند بنیاه و گدا به صورت با نفع حله بدون فکر کردن و با لفظ سخن مستعمل از نیر
 به آنچه بکلک او که خورازان عاجز است به از ذر کس بکلک صورت خورشکت به مع الهما
 صهبا با نفع شراب و با لفظ زون منی خوردن خالص به در باغ چون یاد تو صها زدیم ما به
 صلا چون بر سرینا زدیم ما به مع الشحانی صید با نفع سکار کردن و با لفظ کردن و ان
 و گرفتن مد با کردن و سدر دادن استمل و سمل و نیم سمل بخون طیبه به ریبه دل با خسته خام ریبی دشمن
 از صفات اوست خواجہ شیراز به بطف و خلق تو انکه و صید اهل نظر به شیخ شیراز به جوهر گوشه
 نیرینا زلفنی به امید است ناگه که صیدی زنی به صایب به چشم او بید و زلف را کرد اسیر به
 صید بی دام گرفتن نیر صیاد است به در این قیبت مرزا طاهر و صید ما شد ناتوان از جوهر جرح
 پروسی به که صید از لاغری و خانه قصاب می ماند به مستفاد میشود که فارسیان صید را نیمی مطلق

کشتنی و ذبح کردنی استعمال می کنند صید پیش و صید بند و صید گبر و صید گرد و صید افکن و صید انداز یعنی
 بر سر و صید گریه و ام به صحرای کشید به بر سر راه خشت تن کشید به کشتن خود و خورم از خزه
 نوز نژاد به گفت صید انداز کن صید را تجیل صیت به دانش مع حسن خورد از غزالان و شست
 خایه نیکند به گزگیر و خون غمان صید انداز مرا به صفحان جعفر به این چه صحرای بود این صید و صید افکن
 که بود به صبح بخیر به نشد به از تریه نه اشت به ملافا سم شهیدی به عکس شوخ و جو صید
 آگنی آغاز کند به جوهر آینه به کلک مشهبا ز کند به میر مزب به جو سخن صید گبر به جو خوی جو کوسه
 جو طزل شیر نبد به جو خوی خضم نازام به صایب به ارد و سخن به اشت صایب صید بند ما به
 ز گوهر چون صدف میگرد آب و وانه مارا به و دوشی به سنگا به منجم کارایش فراک اشیا هم
 بقید من چه هست است اینک دارد صید بند من به کلیم به آن صید پیشه فکر مارا از زده است به گز
 بریده رشته زیاد از زده است به صید گاه سنگا گاه دانش به توان بر می جو من در صید گاه حشر نیت
 می برم چون رنگ توان دید بر و از مرا به صیفه نکاح اثر در مع باد شاه به جان رسم بود جهان زد
 نیت به که بیه صیفه مرغان نکرده نیت به صیقل بیخ اول و سوم صقله و صاحب سنگب گوشتن
 است که صیقل صیفه صفت یعنی زوایده رنگ در له زردون در میخا زرد آینه میوان گفت جانکه
 کار و قاطع گویند صیقل و صیقله جمع کج از صفات و ابرو و اس ناخن از شبهاست است صایب
 به شد رنگ سینه من ناخن صیقل بود به سی خاکسره به آینه تارم کند به کم نسا زد جام می رنگ
 دل انگار را به در صیقل ندر و این سبز رنگار را به رنگ زدوش با بر و به صیقل نبرد و آینه
 ام که چشم راه عبار است به به معنی با بقظ زون و خوردن استل است در با بقظ و ادن در کردن
 صدف به سنگت به به اندام که صیقل و آینه در است می برم را به که رنگ خانه آینه می برد عبار من
 خواجه جلال الدین سلمان به خاک رنگار بر آورد خوشا رنگار به که در آینه دیده دل را صیقل
 اشرف به ز اشیاقت صیقل آینه جان سلیم به از بر است نصر مینا کار سامان سلیم به صید بلخی
 به صیقل رخ تو ناز می ناب بخورد به آینه به قباب جو کرد به بخورد به ظهور به به گز خورد دیده
 اهل نظر به صیقل حیرت ز تا شا به خط به زنده نوح گریه صیقل به خورد آینه غوطه در زنگار و دروش
 که بن که احوال اورا محمد طاهر نصیر آبادی نوشته در بر نفس که از دل آگاه نیرنی به صیقل بود آینه
 ماه نیرنی به ملا طرا خطاب بنی به جواز زخمه صیقل زوایه تار را به مقامی در گشت فریدار را
 سلیم به ایدل موج رنگ سیاهی بر چشم به صیقل من که آینه ام را صلاب است به صقل و صیقل
 روشن گر ملا طرا در چشمه نفس آورده که صیقل گز افراز خود را است که آینه شب روشن باید که در هر
 مصقول چون تیغ و آینه صایب به گز و گز به نیر تو صیقل به این زوایه بود اگر آینه
 تو گوید به عشق در فکر شکست رنگ بارانگ نیت به صیقله ماده کار و نشان از رنگ نیت به

از رنگ نیت + مرضی سینه یک سه گز غبار در نفوذ فی بر بایسم چه پاک + پوئخ متعلی بنده نمان
 حبره را + صیقل داده مثلاً **بالتصا والمجر ضایح** تباہ داز کا رفته و با حفظ شدن در کون
 ستمل سلیم سے گز دست تو یہ بواہوس قدح گرد + ہزار تہ ضایح شدہ اتانس مرا + شیخ شیراز
 سے مکن عمر ضایح بہ تحصیل مال + کہ ہسم نزع گوہر نیا شدہ سفال + ضامن وجہ بینی جالضامن جدید یعنی
 مال ہم آمدہ اثر سے خبر حجاب آئید رویے ترا زیور نیت حسن رہنمان وجہی زیجا تہ نیت + ضربت
 در ضرب کہ در انجا نند و نقرہ را سکہ ز مند و بفار یہی درم سہ سہ ایز گو بند محمد طاهر نصیر ابادی در خطبہ مذکورہ
 خود نوشتہ الحق نفودی کہ گودہ سخنوار از صراحت طبعیت گرد آور یہ نمودہ اند تا آخر خزانہ سیکے طہور یہ
 سے تباب کورہ دل در عیار گیر یہی غم + بیار چیرہ زرین کہ در درضیت + ضرب بافتخ زدن شمشیر
 و جوگان دگر زود ماتہ آن بابا قانی نے سے نیابد کس غبارم گر جو بزرگان سر عالم + دوست نو جو ایسے
 جو گانی نے کہ من دارم + عربی سے ہر کافر مت گز تو در آید بغیرہ + در بدن ہا شود از سایہ او عظم ریم
 ضرب ہمول ہمول زدن دستک و گشتک دمانہ ان شیخ شیراز سے بدوستی کہ ز دست تو ضربت
 شمشیر + جان بواقی طبع آیدم کہ ضرب ہمول + ضرب الفتخ نو یے از نو انش کوس و نقارہ کہ در
 وقت فتح نوازندہ گو یا شاویانہ ہانت درین از کلام طفر و اہل زبان یہ تحقیق ہوستہ ضرب مثل
 چیز یہ کہ باو مثل زند عربی سے در مقامی کہ کند روی کنا یہ بعد + ضرب شمشیر نزار و اثر ضرب مثل
 ضرب با تحریک زبان و با بفظ بزخاستن و واقادون و دواشن بستل دالہ ہر وی سے جو شاع ساز
 گار یہ ہمہ دیار یابم + نرسد اگر چہ نغم یکے ضرر نزارم + میر حسن دہلوی سے چشم تو رکازہ و آمد
 بصد + دل نہ کہ جان را ضرر یہی اوقاد + صایب سے نازمی خوردن باشور و شر یہی بزخیر و مذہب
 صحبتی با ضرر یہی بزخیر + ضرورت و صادرات تمناج شدن بجز یہی فقار سیمان یعنی ناگزیر تہال
 کند ضرور و محذوف فوقانیہ مخفتان و بعضیہ مخفت ضروری گمان بردہ اند یعنی ناگزیر و بالفظ
 بودن + در آمدن و ضرورت یعنی با ضرورت مستمل محمد علی رابع سے مجلس نوجوانان از کہن بجز ضرور آمد +
 حرارت دارو این محجون تبا شمشیری ضرور آمد + لولا تا تو رہا یکے جامی سے میکند با غم یوب مید اند ہما
 ہر کہ عاشق شدہ ضرورت با غم خواہد کشید + فہر یہی سے پاپیے ہم کاغ عشقش + ضرورت
 کمکشانی را ز زبان گوی + اثر سے از لطف توام ہر چہ ضرورت ہیاست + بجز یہی کہ من امروز
 نزارم غم فردا است + بابا قانی سے گا ہی در دشمن و گا ہی باغ درست + علی بن حکم ضرور تو
 سوختم + ضروری با مطلق اہل ایران متوضا د طہارتانہ و جاتی ضرور فارسیکے خند و شاست
 و بس صبیف نالی عاجز نالی تاثیر سے نشہ عیشن میر فرا خیالی ماتہ اثر جو خامہ زیادہ صبیف نالی +
 ضلالت گاہ جائے گرا ہی در ویش دالہ ہر وی سے راہ گز نیت کہ این پیش بدان یہی سپرد +
 نقش باورش ضلالتکے مخذولان کن + ضامن ضامن و ضامن بر نوبی سے وہ دن بندہ یمنی کردی

تو از ایزد مگر و ز تو کرد ایزد گزاف بال بر روزی ضامن و حکیم ز لای سے درین بخشش که ز کس دید بان است به شهادت
 رایحیرانی خان است و در بی نخستین خان و از نیز آمده خواجہ نظامی سے ضامن دار عالم سیتا سفید و شفا
 کن و وزیریم و امید به انوری سے اکثرین عین باغ گرفتار تھا خواست به آری بدل خصم نگیرد ضامن را
 قمبر رازد یعنی دل مجاز است و با لفظ کشادگی مستل اختر ضمیر و روش ضمیر ضمیر اگاہ و ضمیر دان نور الدین
 ظہوری سے اگر سراید اہل فرستش خوانند و خدمت شاہ ضمیر دان کرد است و بسیار دیشنی و با لفظ
 وادون و گرفتار مستل و درویش و والد بر روی سے ز خانہ ان نوبت مشکوہ عشق برود و چراغ و داد ضیا
 کلمہ زنجار و مرزا طار و جد سے گرفتار سے خاکست توتیا و دیدہ خواہش کلمہ ضیا و ضیا
 مانے و با لفظ کردن مستل ملاحظہ اور معرفت جانی سے صیانت جواز بہر بلبل کند و بنان و عن
 ہر شہم محل کند و صیانت خانہ ہما خانہ کمال نجد سے از صیانت خانہ در و تول نوید نیت
 نھے ز این سر خوان جگر خوار این رسد و صیانت آب حمام نماید از تواضع خشک مسیح کاشی سے
 پاک کر کنم ز دعاغت از جامی و کلمہ صیانت خشک آب جامی و باب الطار المہمل
مع الالف طارم معرب تارم بفتح را و ضم آن خانہ جوین چون خرگاہ و سوار براد و گنبد و جوی
 کہ در جوب سازند و با طرافت باغ نمند تا مانع از دخول شود و نیز جوب بندی کہ از برے انگور و پائین دگدو کے
 صحرا کے کنسند و در بندیم و طارم انگور تاک و در است گویند طوری سے شاہ پر ایزد پاک ساہ
 ز یادہ طارم تاک را و ولہ سے تر و طارم تاک است مت دیدہ باز و مستحق از غرض این سبتر
 طارم است و عربی سے بون نمت عشق تو فارغ ز نیم و نہ جوئی شیر شتا سم نہ طارم انگور و دارین
 بیت ساکت فریغی کہ در مع مرزا جلال اسپر کلمہ کبیر رانیز تحقیق میشود سے یا روا این طینیہ طارم
 خوانند اور ابوالمکارم و طاس در حراج ظنی کہ در ان آب شراب خورد طاسات جمع و تو علی جانجا
 زرتار و بنی در اصل نہایت و در فار سے ہم شمال یقہ مند و لفظ اسرار گذشت طارم خضر
 آسمان مرزا صائب سے نیت جاہر نشانی جار و دیور نفس و ماندہ و رنگائی طارم خضر حیرا
 طاس جل کلید و جل کلید طاسی بود کہ بر یک دستہ کلید ہے اپنے او یہ نقش کنند و بر ان طاس خرا و عیس
 نقش کنند و بر اہل حصول در او ادعیہ را خواندہ آب در طاس انداختہ بر سر خود ریزند و بعضی دیگر گویند
 نوعیت خاص از طاس کہ بر نیلے دو ضعیفین سازند طار و جد سے در وہن شد کم درد صل او چندین
 زبان و کھگو از من نئے اید جو طاس جل کلید و سلیم سے زبرگ بید کہ در آب رحمت باد خسران
 حباب با و ز طاس جل کلید وہ و از بیت اول منی اول و از بیت ثانی یعنی ثانی معلوم سے شود پس
 بہر دو صبح ہند طاس ساعت بیانہ ساعت و آن معروف است نظری سے بنوارید ہم ز جو طاس
 نیت و آریہ نالہ ام شفاعت نیت و در گریم پروتے گرد و چشم و میرال ز نیت طاس سکر
 نیت و طاس گدای کا سہ گدای کہ در عرف کشتول خوانند ثانی سے سخن فلک بر نجوم نیت کہ بردار